

DIRVA

THE FIELD

Nr. 29

Liepos - July 16, 1953
Cleveland, Ohio

Berijai kritus

V. RASTENIS

Prieš beveik 13 metų garsiojo Lubiankos kalėjimo kameroje trys lietuviai ir trys lenkai kalbėjome apie Beriją. Kad ir netiesiogiai, buvome tada jo valioje. Ir kalbėjome, kad ateisgi kada nors laikas, kad jis pats, tas didysis siaubas Berija, irgi atsisis į tą pačią ar kurį nors gretimą kamara toj pačioj Lubiankoj. Tiesa, negreit, bet tas laikas visgi atėjo. Nežinau, ar beliko gyvas dar bent vienas iš to pasikalbėjimo dalyvių, bet išgirdęs iš radijo pranešimą, kad Berija paskelbtas "liaudies priešu" (o tai buvo mūsų ano meto "titulas"...), gyvai prisiminiau visus tuos, kurie tada buvome nežinios akivaizdoje, ir prisiminiau tą ano meto įsitikinimą dėl Berijos likimo. Išsipildė...

Ta proga: leiskite pasijuokti! Bimba savo "gazitėje" prieš kelias dienas šaipėsi iš gandų apie Malenkovą. Mat, laikui bėgant, laikraščiuose buvo pasirodę spėliojimai, ar tik nebus kas nors su Malenkovu atsikėjęs, kad keletą savačių jo vardas buvo kaip ir dingęs iš sovietinės spaudos. Bimba, kaip didelis Kremliaus paslapčių žinovas, užtikri- no, kad Malenkovas jaučiasi puikiai. Bet per neapdairumą jis ir toliau nukalbėjo. Sako, štai Maskvos operos premjero buvo visi Kremliaus didžiūnai, bet jų tarpe nebuvo Berijos. Tai - ka, girdi, ar dabar "komercinė spauda" ir vėl pradės džiuginti, kad jau Berijos nebėra? O iš tikrųjų Berija esąs lygiai taip pat tvarkoj, kaip ir Malenkovas.

Ir štai, pasirodo, tuo metu, kai Bimba tuos "nuraminimus" rašė, Berija jau turėjo kitą "operos premjerą" Lubiankos "teatre"...

Šiaip ar taip, Berijos kritimas yra įvykis, galbūt, po Stalino mirties pirmasis iš eilės savo reikšmingumu. Visas pasaulis svarsto, kokias išvadas iš to galima padaryti. Bet tos išvados savotiškos. Jungtinės Tautos, tame diplomatiniam Babilone, sako, vyrauja nuomonė, kad Berijos kritimas yra Sovietų silpnybės ženklas. Viduje vyksta kova dėl valdžios. Kada pats vyriausiasis čekistas paskelbiamas "liaudies priešu ir kapitalistų tarnu", tai jau ne juokai. Kad jis liaudies priešas, tai yra neabejotina: vi-

si Kremliaus satrapai yra didžiausi liaudies priešai, kokių pasaulis ligšiol dar nėra matęs. Bet kada Berija ir kapitalistų samdinių paskelbiamas, tai jau yra tikras bankrotas. Tačiau, kokias gi išvadas iš to daro didieji diplomatai? Ogi, kad reikia "palaukti ir pažiūrėti" (wait and see)...

Ko palaukti ir pažiūrėti: ar ligi Kremlius persirgs savo vidaus ligomis ir vėl sustiprės?

Greičiausiai taip ir bus. Nebent Kremlius padarytų kokią tikrai nepaprastą kvailystę savo atžvilgiu... Ryžtingumo veikti Vakarų politikos vadovų tarpe nedaug tematyti. Pats prezidentas Eisenhoweris neseniai, kalbėdamas apie įvykius Vokietijoje, pareiškė, esą gerai, kad žmonės kovoja prieš priepauidą, ir esą jie turi tenai žinoti, jog Vakaruose jie turi daug draugų, bet... mes iš čia nedarysime nieko tokio, kas galėtų būti išaiskinta, kaip intervencija...

Pabandykime įsivaizduoti, kaip jaučiasi tie žmonės tenai, kurie imasi desperatiškų žygių prieš vergiją. Jie išgirsta, kad Vakaruose jie turi draugų, kurie juos užjaucia, jiems pritaria, bet tie draugai "žiūri ir laukia"...

Žinoma, atsakingi politikos vadovai vargu ar gali ką kitą ir pasakyti. Jie negali paskatinti, kad žmonės dar daugiau rengtų tokių sukilimų, kurių rezultate tiek žmonių suaudytų ir tiek sukštų į kalėjimus. Jie negali pasakyti, kad štai laikykitės savaite kitą, o tada mes ateisime į pagalbą (ka bolševikai tokią padėtyje tikriausiai ir padarytų!). Iš tikrųjų, jei norima veikti tik vadinamomis taikinėmis priemonėmis, kitaip kalbėti nei negalima... Tačiau reikia atvirai pripažinti, jog didelio padaršinimo, didelių vilčių pavergtiesiems tokia Vakarų Pasaulio laikysena nesukelia.

Visgi girdėti, kad "augštuosiuose diplomatinuose sluogsiuose" dabar manoma, jog šiuo metu kaip tik ne laikas daryti kokias nors nuolaidas Maskvai, nei Europoje, nei Tolimuose Rytuose. Ar tai reiškia, kad iš viso nebus daroma nuolaidų, ar tik ligi Kremlius susitvarkys ir sustiprės - tą galima spėlioti, kaip nori. Tie patys sluogsniai

Komunistai puola Korėjoj

Korėjos centraliniam rytų fronte, daugiau kaip 70.000 kiniečių, pradėjo naują puolimą. Mūšiai eina 18 mylių ruože. Šį puolimą laiko didžiausiu dviejų metų bėgyje.

Puolimas pradėtas, kaip paprastai komunistai daro, po stiprios artilerijos ugnies. Raudonieji nori pralaužti frontą į Seulą, ir tuo, žinoma, priversti daryti jiems nuolaidas. Bet ar neišsibaigs sąjungininkų kantrybė ir savotiškas tyčiojimas iš siekiamos taikos?

RUSIJOS VALYMAS EINA TOLIAU

Pirmadienį naktį buvo pranešta, kad iš pareigų nušalintas Vyacheslav A. Malyshev - transporto ir sunkiosios pramonės ministras.

Iš pareigų išmestas A. Malyshev buvo priskaitomas taip pat prie įtakingųjų komunistų pareigūnų. Jis buvo komunistų partijos centro komiteto narys. Bet jo žvaigždė po Stalino mirties, staiga pradėjo leistis.

mano, kad dabar sumanymas didžiųjų valstybių vadams sėsti prie stalo su Malenkovu turėtų būti atidėtas mažiausiai bent šešetai mėnesiai. Kodėl bent šešiams? Nežinia. Gal manoma, jog tada Malenkovas jau bus pakankamai tvirtas, ir tada bus pamato jam ir nuolaidų pasiūlyti?...

Kremliaus įvykiai apibūdina mi posakiu: "dabar ten šuo šunį eda". Spėjama, kad iš eilės turėtų kristi ir Molotovas. Kalbama, o gal ir ne. Bet tendencija yra tokia: kol šuo šunį eda, tegu eda, nepatogu trukdyti. Kai vienas bus kitus suėdęs ir pakankamai stiprus pasidairyti, ką jis k i t u r galėtų suėsti, tada gal bus laikas jį paglostyti...

Toki yra keisti įspūdžiai iš "diplomatinių sluogsių" pasakymų. Daugeliui siūlosi mintis, kad taip tik kalbama, o galvojama ir planuojama rimčiau. Ar tikrai? Jei pagyvensim, tai pamatysim...

Lietuvos konsulatui 20 metų

1923 metų liepos mėnesio 16 dieną New Yorke pradėjo veikti pirmasis Lietuvos konsulas Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Naujai atidarytai įstaigai, įsikūrusiai 38 Park Row, žemutinėje New Yorko miesto dalyje, vadovauti, konsulinio agento titulu, Lietuvos Užsienių Reikalų Ministerio pareigas einęs Petras Klimas paskyrė Julij J. Bielskį, buvusį Lietuvos Finansų Ministerijos įgaliotinį Amerikoje. Tam paskyrimui laikinas sutikimas iš JAV Valstybės Departamento buvo gautas 1923 metų liepos 12 dieną.

1924 metų sausio mėn. 11 dienos Prezidento Aleksandro Stulginskio raštu, Julij J. Bielskis buvo paskirtas tikroju Lietuvos Konsulu New Yorke. JAV Prezidentas Calvin Coolidge p. Bielskį Lietuvos Konsulu pripažino savo 1924 m. vasario 9 dienos raštu.

Julius J. Bielskis, dabartinis Lietuvos garbės Konsulas Los Angeles, Kalifornijoje, iš Lietuvos valstybės tarnybos išėjo 1926 m. lapkričio mėnesyje, ir šiuo metu vadovauja apdraudus įstaigai Los Angeles mieste.

1926 m. konsulas New York'e pakeltas į Generalinį Konsulatą ir jo pirmuoju Generaliniu Konsulu nuo tų metų lapkričio mėnesio paskirtas Henrikas Rabinavičius. Pasiuntinys Pasvingtone sekretorius. Jis ėjo tas pareigas iki 1927 metų rugpjūčio 1 d.

Trečiuoju įstaigos viršininku, nuo 1928 metų vasario 1 dienos buvo Generalinis Konsulas Povilas Zadeikis, iki tol buvęs Lietuvos Konsulas Čikagoje, o dabar Lietuvos Nepaprastas Pasiuntinys ir Įgaliotas Ministras Jungtinėms Amerikos Valstybėms.

Jam, 1935 m. liepos 1 dieną persikėlus Vašingtonan, naujuoju Generaliniu Konsulu New York'e buvo paskirtas, pareigas perėmė 1936 metų rugsėjo 3 dieną, jas ir dabar tebeina, Jonas Budrys, buvęs Generalinis Konsulas Rytprūsiams. Jo padėjėjas šiuo metu yra vicekonsulas Vytautas Stasiškas, generalinio konsulo pavaduotojas, ir vicekonsulas Anicetas Simutis.

Suėjo dvidešimt metų nuo istorinio Dariaus Girėno skridimo į Lietuvą ir jų tragiško žuvimo. Vi-soje Amerikoje ir laisvame pasaulyje lietuviai tą sukaktį mini ir ryžtasi sekti jų ryžto keliais. Plačiau skaityk 6 psl.

Nuotraukoje: Dariaus-Girėno laidotuvis Kaune 1933 metais.

Suomijos krizė

(Mūsų Europos bendradarbio)

SUOMIJOS YPATINGA PADĖTIS. — POLITINIS VADOVYBES DRĄSA. — KREMLIUS PALIKO SUOMIJĄ DĖL ĮTAKOS ISLAIKYMO SKANDINAVIJOJ, BET JOS UŽSIENIO IR KARINĖ POLITIKĄ SUPANCIOTA. — SUOMIJA PATEKUSI RUSIJOS OKINĖN PRI-KLAUSOMYBEN. — OKINĖ KRIZĖ ISSAUKE VYRIAUSYBES KRIZĖ.

"Suomija yra vienintelė Baltijos rytų pajūrio valstybė, kuri po paskutinio pasaulinio karo išliko nepriklausoma. Ji mums visokeriopais požiūriais yra artima, tačiau mūsų spaudos skiltyse retai tegalima užtikti žinių apie šį šiaurės kraštą. Kaip sykis birželio paskutinėmis dienomis kilusi tenykštės vyriausybės krizė teikia progą pasidalinti su skaitytojais kai kuriais duomenimis apie esamą padėtį Suomijoje.

"Raudonai žalia" koalinė vyriausybė, kurioje įėjo socialdemokratų ir agrarų (be to, švedų mažumos partija), išbuvo prie vaio nuo 1950 metų. Jos priešakyje stovėjo ūkininkų partijos lyderis Urho Kekkone, dar savaime apyjaunis vyras, gimęs 1900 metais. Vyriausybė "eduskunta" (taip suomiškai vadinamas parlamentas) turėjo iš bendro 200 atstovų skaičiaus nedidelę daugumą: 53 socialdemokratai, 51 agraras ir 15 švedų, iš viso 119 balsų; opozicijoje liko liaudies demokratai (komunistai) — 43, konservatyvai — 28 ir tautos pažangos partija — 10, iš viso 81. Tačiau opozicija nebuvo vienybės, nes ją sudarė kraštutiniai dešinės ir kairės spar-

Generaliniams Konsulams besikeičiant ir iki naujai paskirtiems atvykstant, Generalinio Konsulo New York'e pareigas ilgiau šiuo metu yra vicekonsulas Vytautas Stasiškas, generalinio konsulo pavaduotojas, ir vicekonsulas Anicetas Simutis.

nai. Vyriausybė susidėjo iš 7 agrarų, 7 socialdemokratų, 2 švedų ir 1 nepartinio. Jos būklė nebuvo pavydėtina, nes sunku buvo ilgainiui suderinti ūkininkų ir socialistiškai nusiteikusių miestėlių, daugiausia susispietusių aplink profesines sąjungas, interesus. Vyriausybė pamaniau ir suklupo, nebepajėgdama surasti bendros kalbos esminiais ūkinės politikos klausimais.

Suomijos padėtis pasidarė ypatingai pavojinga nuo to momento, kai ji buvo priversta nusilenkti jėgai ir pasirašyti 1947 metais su Sovietų Rusija taikos sutartį, o paskum ir tarpusavio karinės pagalbos bei draugingumo sutartį. Kraštas atsidūrė sovietų malonėje ar nemalonėje. Tuojau po karo vyriausybėn teko įsileisti "liaudies demokratų", kurių vardą yra prisidengę Maskvos pakalikai. Komunistai Pekka buvo net pavesta ministerio pirmininko vieta. Neilgai trukus ėmė kilti viešumon, kad komunistai bando įsitvirtinti visose svarbiose vietose. Komunistinis vidaus reikalų ministras Leino ypatingai prisodino savo patikėtinių policijoje. Jie daugiausia rekrutavosi iš suomių komunistų, kurie savo laiką buvo pasitraukę Sovietų Rusijos ir išėjo tenykštės revoliucijos mokyklai, o dabar juos reikėjo vėl įsileisti Suomijon. Kur tatau turėjo atvesti, parodė Pranos įvykiai. Vieną laiką atrodė, kad Suomija rieda į "liaudies demokratijos" bedugnę.

Tenka pripažinti suomių politinės vadovybės drąsą, kai parlamentas nuvertė "liaudies fronto" vyriausybę. Po to komunistai jau į valdžią nebebuvo įsileisti. Suomija yra vienintelė Sovietų Rusijos įtakos zonoje esanti valstybė, kuri ne tik nepatapo Maskvos satelitu, bet dargi — kaip sakėme — išstūmė bolševikų sėbrus iš vyriausybės. Kodėl Kremlius nesigriebė tiesioginių represijų prieš Suomiją? Tas sojetams neįprastas santūrumas gana įtikinamai aiškinamas tuo, jog Maskva vengianti nustatyti prieš save kitas skandinavų valstybes. Sovietams yra pasisekę neutralizuoti švediją, o ir Danijoje bei Norvegijoje, nestinga neutralumo šalininkų. Sovietų tiesioginė intervencija Suomijoje būtų pastūmėjusi visas skandinavų valsty-

bes besąlyginiai pakrypti vakarų pasaulio pusėn.

Kaip ten bebūtų, Suomija išliko išoriniai nepriklausoma valstybė ir nenusmuko iki Maskvos satelito lygmens. Tačiau jos laisvė užsienio, o tuo labiau karo politikos srityse yra visiškai supančiota. Ji yra įsipareigojusi nesiimti jokio žygio, kas galėtų sukelti Maskvos nepasitenkinimą. O žinia, kad Kremliaus valdovai yra liguistai įtarūs...

Jeigu suomių valdžios laisvė bendrosios valstybinės politikos srityse yra smarkiai pažabota, tai ūkinio požiūriu Suomijos vadovybė irgi toli gražu negali nevaržoma disponuoti. Pagal taikos sutartį su Maskva Suomija turėjo išmokėti Sovietų Rusijai reparacijų įvairių dirbinių pavaldul 300 milijonų aukso dolelių sumai ir tatau prieškarinėmis kainomis. Ryšium su šia prievole Suomija turėjo pastatyti visą eilę naujų pramonės įmonių, kurios per eilę metų nieko kito nedirbo, kaip tik tati atlikinėjo sovietų užsakymus reparacijų sąskaiton. Tad noromis nenoromis Suomija pateko ūkinen priklausomybėn nuo Rusijos.

Kai reparacijos buvo išmokėtos, Suomijos ūkis nesugebėjo nusikratyti sovietų globos. Suomijos pramonė nėra tokia pajėgi ir racionali, kad ji įstengtų konkuruoti pasaulinėje rinkoje. Pati gamyba buvo istisus metus pritaikinta Sovietų Rusijos ir jos satelitų paklausai. Viso to išvadoje Suomijos užsienių pre-

(Perkelta į 2 psl.)

VISAM PASAULY

- Vietoj Berijos, tikroji pavardė Skutarov, Rusijoj pastatytas Sergejus Nikifirovič Kruglov. Laukiama visoj Rusijos policijoj didelių valymų ir Berijos patikėtinių suėmimų. Berija atiduotas teisti Vyriausiam Tribunalui.
- Vakarų Vokietijoje nauji parlamento rinkimai įvyks rugsėjo mėn. 6 d. Laukiama stiprios priešrinkiminės kovos tarp krikščionių demokratų ir socialistų.
- Į Rytų Vokietiją Rusija atsiuntė naujas kariuomenės divizijas. Manoma, kad tai jėga vokiečiams malšinti ir užtikrinti padėtį po Berijos suėmimo.
- JAV, Anglijos ir Prancūzijos užsienių reikalų ministrai posėdžiauja Vašingtone. Iš Rusijos į JAV iškviestas pasiuntinys Bohlen padaryti pranešimą apie padėtį Rusijoje.
- JAV pranešė Persijai, kad ūkinės pagalbos iš JAV negaus, kad nesutvarkys savo reikalų su angliais, kilusiais dėl naftos bendrovių nusavinimo.
- Viceprezidentas Nixon su specialia misija vasarai baigiantis išvyks į Tolimuosius Rytus. Jo kelionė iš anksto ruošiami planai.

Kuris pirmas dabar, po Berijos areštavimo, kris iš šių trijų Rusijos diktatorių — Malenkovas, Molotovas ar Bulganinas?

Prancūzijos maršalas Alphonse Piere Juin paskirtas sąjungininkų karinių jėgų vadu centraliniam Europos sektoriui.

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIŠ, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D.Jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Įrašyta kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kainą 10 centų.

Danijos lietuvių bendruomenė yra labai silpnai. Ji apima visus lietuvių, kurių šiuo metu Danijoje yra 128, iš jų 28 vyrai, 87 moterys, 9 mergaitės ir 4 berniukai. Didžiausias lietuvių susibūrimas yra Kopenhagoje — 46 lietuvių. Kiti yra išsisklaidę po kraštą ir sunkiai pasiekiami. Iš bendro moterų skaičiaus 56 yra išeikėjusios už danų.

Lietuvių Danijoje 1945 m. buvo apie 500. Tada ir vyrų bei moterų skaičiai laikėsi pusiausvyroje. Emigracijos eigoje labiau atsilikio moterys, iš dalies dėl pažinčių su danais, o vyrai labiau naudojęsi emigracijos galimybėmis.

V. Sidzikauskas, Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas, išvyksta į Europą.

Prof. Krėvė Mickevičius, dirbęs Pennsylvania Universitete, išėjo į pensiją.

Komunistinė spauda pranešė, kad Kaune birželio mėn. 26 d. mirė prof. Kazys Grybauskas. Nepriklausomos Lietuvos laikais jis dirbo Botanikos Sode ir didelę laiko dalį buvo pašventęs vaistingųjų augalų studijoms.

Chicago American išspausdino du rašinius apie genocidą Lietuvoje. Liepos 5 d. taip pat išspausdino konsulo P. Daužvardis padėką ir kai kurias naujas dėl tų straipsnių pastabas.

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga sudarė JAV krašto valdybą. Jos centras yra Bostone, kuriame gyvena pirmininkas, sekretorius ir išdalininkas. Vice-pirmininkais lieka pirmininkai visų Sąjungos skyrių, išskyrus Bostono skyrių, iš kurio narių

išrinkti pirmininkas, sekretorius ir išdalininkas. Rinkimuose dalyvavo Chicago, Clevelando, Detroito ir Bostono skyriai. Jau po rinkimų įsisteigė naujas skyrius New Yorke. Sąjungos valdybos pirmininku yra A. Juknevičius, sekretoriumi — P. Viščinis, išdalininku — Dr. M. Gimbutienė. Sąjungos tikslai yra gana platus, bet bene svarbiausias — reikšti Vilniaus krašto žmonių nuomonę ir kalbėti jų vardu visais klausimais, liečiančiais Vilniaus kraštą ir jo likimą.

Vokietijos Krašto Valdyba, gavusi iš Memmingeno apylinkės aliumuojančių žinių apie lietuviuose vykdomus apklausinėjimus, kuriuose vokiečių socialinės globos įstaigos teirauja si apie užjūrio gimines ir tų giminių antrašius, kreipėsi birželio 23 d. raštu į Bavarijos Vidaus Reikalų Ministerijos valstybės sekretorių, prašydama paaiškinti, kuriais tikslais tie apklausinėjimai pravedami ir nurodydama į jais sukeltą neramumą, jų tikslų neaiškumą ir liūdnus tokių apklausinėjimų praeityje patyrimus, dėl kurių apylinkėje susidarė neramios nuotaikos. Atsakymas dar negautas.

Bonnos universitete A. Žarskus apgynė disertaciją "Der Aufbau des Strafvollzuges im Litauischen Staat" ir gavo teisės daktaro laipsnį. Antanas Žarskus gimė 1914. I. 22 d. Aukštaitijoje. Teisės mokslą pradėjo studijuoti Vilniuje, o tremtyje tęsė Pabaltijo universitete, Hamburge ir Rhein. Fried.-Wilh. Bonnos universitete. Dėl ligos 1949 m. studijas buvo nutraukęs. Pasigydęs bandė emigruoti

Suomijos krize

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

kybos apyvartoje rytai vyrauja. Pav., šių metų pirmą ketvirtį Suomijos prekybos apyvarta (eksportas ir importas kartu) su Sov. Rusija pasiekė 12,3 milijardų suomių markių, tuo tarpu kai tradicinis Anglijos vaidmuo nukrito iki 9,9 milijardų, o Vakarų Vokietija pasilikė trečioje vietoje su 4,5 milijardais markių. Galima teigti, kad rytų svorio didėjimas užsienio prekyboje gali eiti kaip rodiklis, jog suomių ūkis nepajėgia atlaikyti aštrios konkurencijos vakarų pasaulio rinkoje.

Dar blogiau, kad prekybos apyvarta su rytais yra aktyvi, tuo tarpu kai su vakarais reikiama pasyvas. Kadangi Suomija nepriklausė Europos Mokejimų Unijai, tai ji negali savo aktyvo rytuose panaudoti pasyvui vakaruose padengti. Suomijų užsienio reikalų ministerijos prekybos skyriaus duomenimis Suomijos aktyvas su rytais siekia maždaug 10 milijardų markių, tuo tarpu kai įsiskolinimas vakarams artėja prie tos pat ribos. Vyriausybė priversta mažinti importo licencijas iš vakarų. Skačiuojama, kad Suomija

vidutiniškai turėtų įsivežti iš vakarų kas mėnesį už 8 milijardus markių, licencijų gi duoda 2 milijardams. Suomijoje jaučiamas visų tų kvalifikuotų prekių, kurias turėtų pristatyti vakarai, nuolatinis nepriteklus.

Socialdemokratų įtakoje Suomijoje įvesti vad. indeksiniai atlyginimai, t. y. kylant pragyvenimo išlaidoms automatiškai turi būti padidintos algos. Ryšium su tuo darbdaviai apskaičiavo, kad pramonės dirbinių gamybos išlaidose algoms atitenka 69% daugiau nekaip švedijoje ir 100% daugiau nekaip Anglijoje. Nukritus medžio ir celulozės kainoms (o šie gaminiai užima pirmąją vietą), visa eilė fabričių užsidarė arba turėjo sumažinti gamybą. Ministerio pirmininko duomenimis, per šiu metų pirmą pusmetį celulozės pagaminta 360.000 tonų, gi tos pramonės pusmetinis gamybos pajėgumas siekia 575.000 tonų.

Tiek vyriausybėje, tiek visuomenėje per paskutinius mėnesius gyvai buvo svarstomas klausimas, kokių priemonių reikėtų imtis, kad suomių ūkis pajėgtų atlaikyti konkurenciją su užsieniais. Buvo siūlomi du receptai: suomių markės nuvertinimas arba gamybos išlaidų

mažinimas. Ministeris pirmininkas Kekkonenas griežtai pasisakė prieš nuvertinimą, nes jo nuomonė tatau pasibaigtų infliacija su visais pragaištingais padariniais. Jis siūlė mažinti gamybos išlaidas, pradėdant algų numušimu, baigiant mokesčių mažinimu. Tačiau šį pasiūlymą neatrodė priimtina socialdemokratams. Jie nieko nenorėjo girdėti apie algų numušimą. Kadangi vyriausybės koalicijos partijų tarpe negalima buvo susitarti dėl priemonių ūkinei krizei pašalinti, tai Kekkonenas atsisakė ir tuo pačiu nutraukė agrarų ir socialdemokratų bendradarbiavimą. Suomija atsidūrė be valdžios.

Valstybės prezidentas Paasikivi pasiūlė naują vyriausybę sudaryti socialdemokratams, bet jie atsisakė. Teorėtiškai galėtų būti sudaryta vyriausybė iš vieno antimarksinistinių partijų, nes jos iš 200 vietų parlamente turi 106 mandatus. Tačiau ir ši kombinacija kelia kritiką, nes padėtis Suomijoje yra tokia, kad vargu ar įmanoma valdyti prieš sujungtą socialdemokratų ir komunistų frontą. Tokiomis aplinkybėmis svarstomas klausimas sudaryti nepartinę vyriausybę iš specialistų, vad. "valdininkų" ministrų kabinetą. Tuo atveju būtų greičiausia paleistas parlamentas ir nauji rinkimai pašalinti ankstyvą rudenį. Tačiau

būgštaujama, kad šiuo krizės ir netikrumo metu per rinkimus galėtų laimėti kraštutinis kairysis gaivalas.

Suomija atsidūrė kryžkelėje. Šiandien klausimas sukasi apie tai, kaip suderinti ūkininkų ir darbininkų, pramoninkų ir profesinių sąjungų interesus. Krašte reiškiasi aštri ūkinė krizė. Vis didėjanti krašto ūkio pri-

klausomybė nuo Sovietų Rusijos nežada nieko gero. Formališkai būdama nepriklausoma valstybė, Suomija betgi visiškai laisvės toli gražu neturi. Kremliaus šėšelis smelkia visą suomių gyvenimą. Bet reikia tikėtis, kad suomiai, sunkiausiomis aplinkybėmis sugebėję apginti savo laisvę, suras išeitį ir iš esamų sunkumų.

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aušrelė (elementorius)	Namai ant smėlio
Step. Zobarskas 2.25	J. Gliudis 2.00
Aukštųjų Simonių Likimas	Nemunas
Ieva Simonaitytė 3.50	St. Kolupaila 2.50
Anglų kalbos gramatika	Neramam buvo Laisvės Alejoj
J. Kukanauza 2.00	B. Daubaras 1.50
Anderseno pasakos	Our Country Lithuania
..... 2.00	V. Augustinas 5.00
Anglų kalbos gramatika	Po Tėvynės dangum
V. Kamantauškas 1.00	Zodžiai vytės Nemunėlio.
Aukso kirvis	Paveiklai V. Augustino 2.00
Juozas Švaistas 2.50	Petras ir Lucija
Barabas	Romėn Rolland 1.20
Paer Lagerkvist 2.25	Pasaulio Lietuvių Žinybas
Baltasis Vilkas	Anicetas Simutis 6.00
K. Binkis 1.00	Princas ir elgeta
Balutis	Mark Twain 1.20
J. J. Bačiūno leidinys 1.50	Pirmas rūpestis
Baltaragio malūnas	Jurgis Jankus 2.00
K. Boruta 2.50	Pragaro povalis
Broliai Domeikos	V. Alantas 3.50
L. Dovydenas 2.50	Partizanai už gelež. uždangos
Buriavimas ir jūrininkystė	Daumantas 2.50
B. Stundžia 2.00	Per Klauselių ūlytę
Didžiosios atgailos	Liudas Dovydenas 2.20
R. Spalis 3.50	Pictų vėjelis
Džiaukis gyvenimu	Vytė Nemunėlis 1.00
O. Swett Marden 0.70	Paklydę paukščiai I
Doleris iš Pittsburgo	Jurgis Jankus 2.20
Stepas Zobarskas 0.80	Paklydę paukščiai II
Daili saulytė	Jurgis Jankus 2.50
..... 0.50	Petras Širvokas
Gyvačių lizdas	Juozas Švaistas 2.70
Francois Mauriac 2.60	Pabučiavimas
Gatvės Berniuko Nuotykių	J. Grušas 1.50
R. Spalis 5.00	Raudonasis siaubas
Gimdytoja	Salik Vogulov 1.25
Francois Mauriac 1.75	Raudonasis Tvanas
Giesmė apie Gediminą	Ignas Šeinius 1.00
B. Sruoga ir V. Petravičius 2.00	Raudoni batukai
Gintariniai vartai	Jurgis Savickis 1.50
N. Mazalaitė 2.00	Ramybė man
Gimtojo žodžio barose	J. Kėkštas 0.80
P. Jonikas 1.50	Raguvos malūnininkas
Gyvylių ūkis	V. Tamulaitis 0.25
George Orwell 1.00	Sudie, pone čipse
Haugo pasakos I ir II dalis	James Hilton 0.75
..... 2.75	Silki ir vilkai
Kazimieras Sapieha	Runcė Dandierin is 1.00
B. Sruoga 2.50	Saulės laikrodžiai
Karoliai	Henrikas Nagys 1.00
Guy de Maupassant 2.50	San Michael knyga I
Kaip jie mus sušaudė	Axel Munthe 2.50
J. Petraitis 1.80	San Michael knyga II
Kuprelis	Axel Munthe 2.50
Ignas Šeinius 2.00	Sventieji akmenys
Kalorijo, ir doleriai	Faustas Kirša 2.00
Vilius Bražvilis 2.00	Sventoji Lietuva
Kryžkelės	Jurgis Savickis 3.00
A. Vienuolis 3.50	Sventoji Inga
Konradas Valenrodas	 2.50
Adomas Mickevičius 1.50	Tarp žalsvų palapinių
Keliai ir kryžkelės	P. Keslūnas 3.00
Putinas 2.50	Tėvų pasakos
Kaimiečiai I d.	A. Giedrius 1.90
Reymond 3.00	Tolmieji kvadratai
Kelias į pasisekimą	J. Grišmanauskas 2.00
Grabau - Grabauskas 2.00	Tautosakos Lobynas
Lietuvių Kalbos Istorija	J. Balya 3.00
Dr. P. Jonikas 3.00	Tomas Nipernadis
Lyrika	August Gailit 2.50
K. Binkis 2.00	Trylikla nelaimių
Loreta	R. Spalis 1.25
Stasius Būdas 1.80	Tarp pelių ir vyrų
Lietuva	John Steinback 1.25
A. Bendorius 2.75	Tėvelių pasakos
Lietuvių Literatūra	A. Giedrius 0.30
Pranas Naujokaitis 2.00	Ugnies pardavėjas
Lietuvių Tautos Kelias	Balys Rukša 1.00
M. Biržiška 3.00	Vėlykų pasakos
Lietuvių kalbos vadovas	N. Butkienė 1.00
Red. prof. Skardžius 4.50	Vidurnakčio vargonai
Lietuviškos pasakos	Ceslovas Grincevičius 1.50
J. Balya 2.50	Vincas Krėvė Mickevičius
Lietuvių poezijos antologija	 2.00
J. Aistis ir A. Vaičiulaitis 6.00	Valkų knygelė
Lekucio atsiminimai (jaunimui)	M. Valančius 1.80
A. Giedrius 1.50	Vieneri metai ir viena savaitė
Lietuvių archyvas	B. Gaidžiūnas 1.50
Bolševizmo metal 3.00	Varpai skamba
Lietuvos Valstybės	Stasius Būdas 2.50
Konstitucijos	Vyturėliai Laukuose
..... 0.70	Vikt. Šimaitis 0.75
Lietuva tironų Pančiuose	Taupioji Vireja
B. T. Dirmeikis ir V. Rastenis (Jonas Andrius ir Petras Svyris) 1.50	 2.00
Mažasis Lietuviškas	Užuovėja
Angliškas žodynas	M. Katiliškis 3.50
Vilius Petraitis 2.00	Zemaičių žemė
Metūgės	A. Vilainis 1.50
B. Pukelevičiūtė 1.00	Zemničių krikštai
Mėnub vad. medaus	P. Abelkis 3.50
N. Mazalaitė 2.50	Zvaigždėtos naktys
Mėškas Rudnisiukas	Augustaitis-Vaičiūnė 1.00
Vytė Nemunėlis 2.00	Zmonės ant vieškelio
..... 2.00	Liudas Dovydenas 1.00
Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant plnigus siųskite DIRVA, 1272 East 71 St.	

Lietuvių Prekybos Namai Chicagoje

Viena moderniausių, lietuvių vadovaujama, baldų ir namų įrengimų prekybos įmonė, užimanti per 15,000 kv. pėdų plotą.

Baldai ir kiti namų įrenginiai pristatomi iki 150 mylių už Chicago be jokių primokėjimų.

TELEFUNKEN RADIO APARATAI

Europos stotims klausyti, televizijos aparatai, rašomosios mašinėlės lietuvišku raidynu.

Įmonė atidaryta: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. vak.
kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val. vak.,
sekmadieniais nuo 10 iki 5 val. vak.

Furniture Center, Inc.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3222-24-26 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.
Tel. Victory 2-4226

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Virginia 7-6583
Residencijos REpublic 7-7868
Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmd. ofisas uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago III.
Saukite — YA. 7-7381
Pirmia: vakarais 6 iki 9, šeštad.
10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmd.
tik sustarus

Tel. ofico Armitage 6-0161
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.
VAL: 1-3:30, 7-9 p. p. pirmad.,
antrad., ketvirtad., penktad.,
10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais
12-4 p. p. šeštadieniais.

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Many Friends
from

LAWRENCE W. MARLIN

CANDIDATE FOR

Judge of Municipal Court

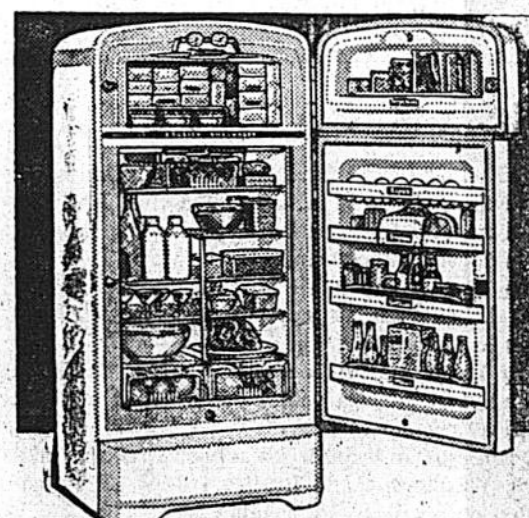
Greetings and Best Wishes

Cleveland Billiard Supply House, Inc.

1114 ST. CLAIR AVE.

MA 1-2003

Iki \$100 už naudotą šaldytuvą

nežiūrint metų, firmos ar stovio
kai jūs perkate naują 1953

**CROSLY
SHELVADOR
ŠALDYTUVA**

Kainos
prasideda nuo **\$199.95**
\$1.90 į savaitę

- Automatiškas šaldymas
- Nepalyginamas Shelvador
- Atskiras skyrius
- Sviesto šaldytuvas
- Penkių metų užtikrinimas

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave.

EX 1-0911

Lietuvių rašytojai ir komunistų rašytojai

BRONYS RAILA

Tai keblus klausimas. Jis jau ne kartą mėgintas spręsti, bet vis dar neišspręstas. Kaip mes žiūrime ir kaip būtų teisinga žiūrėti į lietuvių komunistinius rašytojus? Kaip žiūrėtina į dabartinius lietuvių dailininkus, kompozitorius, teatro režisierius, skulptorius, literatūros ir meno profesorius bolševikų okupuotoje Lietuvoje? Jie ten gyvena ir dirba: rašo, piešia, komponuoja. Geri ar blogi jų darbai ir kūriniai, — bet tuos darbus ir kūrinius jie paliks. Tų kūrinių daugumas yra persunkti komunistinėmis idėjomis, dalis jų kūrėjų yra tapę komunistais. Jeigu tie kūriniai ir jų kūrėjai nebūtų bolševikiški, jų iš viso ten nebūtų.

Jei dailininkams, ypač kompozitoriams galėtų būti taikomas kiek kitas mastas, tai pati skaudžiausia lemtis laukia rašytojus. Daug jų ten nebuvę ir nėra, bet vis dėlto kai kurių talentingų rašytojų bei poetų vardai, kaip A. Vienuolis, P. Cvirkos, Salomėja Neris, Teofilas Tilvytis, kelia susidomėjimą: kaip laisva Lietuva atėjusieji žiūrės į juos ir į jų paliktus kūrinius (ypač tuos, kurie nebuvo persunkti komunistu), pagaliau, kaip mes, būdami čia laisvi, galime ir turime žiūrėti į juos dabar? Daugumas juos nusmerkia griežtai ir galutinai, "visiems laikams" išbraukti iš mūsų tautos gyvenimo ir literatūros. Kairieji ar mano, kad jų gerieji nekomunistiniai raštai išliks ir su jais mūsų ateities kultūrinis gyvenimas turės skaitytis.

Duoti griežtą atsakymą dėl ateities dar nežinojau. Sunku tiksliai numatyti ateitį ir kaip žmonės galvos, pvz., už šimto ar penkiasdešimt metų. Tai priklauso nuo daugybės visokių ateities lietuviško gyvenimo sąlygų ir aplinkybių, nuo idėjinės ir socialinės evoliucijos. Bet kaip šiandien turėtume žiūrėti į komunistinius rašytojus, lietuvių ir nelietuvių, — bendra nuomonė jau seniai yra susidariusi ir, man rodos, teisinga nuomonė.

Šiame kovos laikotarpyje komunistinis rašytojas, lietuvis ar nelietuvis, paklusnūs Maskvai, užgiriantis sovietų okupaciją Europoje ir pasisakančius už viso pasaulio subolševikinimą, yra atviras mūsų tautos ir visų mūsų idealių priešas ir kaip toks jokiu titulu nenusipelnė jėgti į mūsų dvasinio gyvenimo sritį. Mes būtume kvaili žemaičiai, leisdami jį jam mus prigauti savo "dainomis apie laisvę", savo romanais apie "naująjį žmoniškumą" ar "socialinį teisingumą".

VENGEME MASKOLISKAI KVEPIANČIŲ

Dėl tų klausimų susidaryti nuomonei gerą ir praktišką pamatą jau davė lietuvių rezistencija prieš okupantus, bolševikus ir nacius.

Pirmosios bolševikų okupacijos metais, ištikti staiga smūgio, mūsų kultūrininkai pradėjo kiek pakrikti. Dalis rašytojų, žurnalists, dailininkų, muzikų, artistų mėgino šiaip taip atiduoti duoklę "išlaisvintoji" (daugelis iš jų šiandien yra politiniai emigrantai, tuo įrodę, kad aną duoklę jie atliko ne laisvu noru, bet tik dėl šikios ar kitokios prievartos). Antrosios, pokarinės okupacijos metu, išskyrus vieną kitą negausią išimtį, bendradarbiavimas su okupantu nutruko. Demarkacijos linija pagriežtė, kilo pasipriešinimo kova, atsirado net gausi partizaninė poezija.

Labai įdomi ir įsidėmėtina buvo lietuvių tautos dvasinė laikysena nacių okupacijos metais.

Kaip žinoma, visoje nacių okupuotoje Europoje kilo priešnacinė rezistencija. Prancūzijoje, Jugoslavijoje, Belgijoje, Olandijoje, Norvegijoje, Lenkijoje, Čekoslovakijoje, pagaliau Italijoje, stačiai visur, ir maždaug visur ta rezistencija buvo plati ir vieninga: iš vieno, dėl bendro tikslo ir prieš bendrą priešą dirbanti konservatoriai, liberalai ir kairieji, socialistai ir monarchistai, katalikai, protestantai ir bedieviai, taipgi ir komunistai. Kaikuriuose kraštuose komunistai buvo net vieni iš aktyviausių rezistentų. Išimtį, keistą ir ryškiai išimti sudarė tik Baltijos kraštai (ir tik iš dalies Lenkija). Nacių slėgiami ir žudomi, mes savo rezistencijoje ne vieną akimirksnį net klausimo sau nesisistatėme, ar būtų verta "bendroje kovoje" pageidauti ir komunistų talkos. Mums buvo savaimė aišku, kad kovoje prieš hitlerinę nelaisvę mums nieko negali padėti "komunistinės laisvės" talka.

Į savo tarpą mes nesutikome išleisti nei vieno bent kiek maskoliškai kvepiančio, nors "logiška" atrodytu, kad tada kiekvienas tarkininkas turėjo būti geras. Ta "logika" vaduodamasis, vienas buvęs Lietuvos kariuomenės pulkininkas šiandien bjauriai per Naujienas yra šmeižęs visą mūsų priešnacinę rezistenciją: esą, mums reikėjo bendradarbiauti su nacių okupantu (kaip jis darė), nes tik tada būtų buvę galima "išgelbėti" daugiau lietuvių. Bet laimei, lietuvių tauta nesirinko tarp velnio ir belzebubo, — ir mūsų laisvės kovų vėliava išliko švari. Tas svarumas vieną dieną mums bus reikalingas.

KAM TA KOMPANIJA SU POLITRUKU?

Bet šiandien jau pastebime ir daugiau prajovų. Netik iš ano pulkininko (seniai žinomo, kaip public nuisance), bet ir mūsų literatūrinio leidinioose. Kaip tik tuose pačiuose Literatūros Lankuose, tokios geros ir gražios metafizikų grupės redaguojamose.

Pirmajame ir antrajame Lit. Lankų numeryje jie įdėjo gana daug pasaulinės literatūros vertimų, įvairių tautų ir rasų poetų, dailininkų, paveikslų, klasikų ir modernistų. Tai gerai, jei jau jaučiama, kad patys lietuviai reikiama puslapių skaičiaus tinkamai nepirpašo ir nepripiešė. Jų tarpe gražiai įjėmiantis eina ir prancūzų poeto Louis Aragon eilėraštis "Kalėdų Rogžės", kur autorius pasisako, jog "Prancūzijoje mes buvome svetimi šaliai". Kodėl jis taip kalba, kodėl prancūzas savo tėvynėje jautėsi svetimšalis?

Visai nenuostabu: Louis Aragon nuo praėjusio karo yra Prancūzijos komunistų partijos narys, vienas iš aktyviausių ir fanatiškiausių bolševikų, komunistinių laikraščių redaktorius (nušibankrutėjusio dienraščio Ce Soir, o dabar direktorius komunistinio kultūrinio savaitraščio Los Lettres Francaises). Tai prancūzų kompartijos politrukas literatūros reikalams, tai tikras "prancūziškasis Jonas Šimkus" (jei Malenkovas užimtų Prancūziją, Aragonas taip pat vežiotų po Paryžių sunkvežimiais savo tautiečius deportuoti į Sibirą, kaip savo laiku Kaune darė Jonas Šimkus). A. Koestleris savo naujausiame romane The Age of Longing yra nedviprasmiškai atvaizdaves Prancūzijos maskolišką kultūrinį politruką, visus

bruožus ir visą dvasią fotografiskai paėmęs iš "svetimšalio" Aragono. Taip, prieš karą jis buvo "estetinis revoliucionierius", dadasistas, vėliau surrealistas, gana talentingas poetas. Bet ar jau taip buvo būtina traukti tą bolševiką, formalų partietį, į lietuvių politinių tremtinių kultūrinį žurnalą ir, lyg kokį "metafizinės prasmės" pavyzdį, versti jo kaip tik silpnoką tikslą ir prieš bendrą priešą dirbanti konservatoriai, liberalai ir kairieji, socialistai ir monarchistai, katalikai, protestantai ir bedieviai, taipgi ir komunistai.

IR KAM TIE "NAUJI KELIAI"?

Maža to. Ir tai turbūt nebe nesupratinimas. Kitoje vietoje įdėtas tokių Paul Eluard portretas, ir, kadangi tas žmogus prieš pusmetį mirė, tai vienas iš Lit. Lankų redaktorių dar prie portreto parašė nekrologą, kur, išskaidindamas jo laisvės ir meilės poezijos didybę, nuo savęs pareiškia: "Paul Eluard mirtis yra didelis nuostolis Vakarų literatūrai. Jis buvo vienas iš tu, kurie mums rodė naujus kelius..." Čia pat cituojamas ir katalikų rašytojo Francois Mauriac išsireiškimas: "Jis gynė mūsų visų bendrąjį tikėjimą" (!) ...

Štai būdinga daugelio "vakariečių minkštapaučių" intelektualų pažūra į bolševikus ir jų skelbiamas laisves. Dėl to kenčia Prancūzija, Italija (labai sukomunistėję kraštai) ir daugelis kitų augstasių tautų, kurios neturėjo progos susipažinti su bolševikinėmis santvarkomis ir jų laisvėmis. Paul Eluard gabus ir jautrus poetas, to niekas neginčijo. Jis rašė irėjo visais savo garsiausio draugo Aragono keliais. Nacių okupacijos laikais jis buvo aktyvus kultūrinis rezistentas, ir už tą laikotarpį katalikas Mauriac naiviai tebesaugoja jam savo pagarbą ir pomirtinius komplimentus. Kaip poetas jį dievino visi prancūziški fellow-travellers ir jo talentą pripažino daugelis kritikų, norinčių stovėti "augščiau partijų". Prancūzai dar laisvi ir jie gali leisti sau prabangą užmiršti, kad Eluard buvo taip pat uolus ir ištikimas kompartijos narys.

Jis dainavo apie meilę ir laisvę. Kokią laisvę, kokioms tautoms? Kokią meilę, kokiems žmonėms? ... Jei jis tiek ilgai išbuvo ištikimas partietis, Maskvos direktyvos jam, aišku, prielaidos ir priimtinos. Bolševikas sugėba išpuosėti savo politgramatą įmantriai ir baisiai tauriomis humanistinėmis frazėmis. Jis dainavo tą "laisvę", kurią Kremlius neša tautos. Dainavo taiką, pax sovietica, kurią skelbia Maskva: aš tave okupuosiu ir naikinsiu, o tu būk taikingas. Dainavo meilę, kurią vykdo tokie mylimieji, kaip Abakumovas, Glatkovas, Sniečkus... Jei Eluard "mums rodė naujus kelius", tai matome, kur šiandien yra atsidūrę visi Literatūros Lankų redaktoriai. Nuo Laboradoro ligi Ugnies Žemės...

Kai Eluard neseniai mirė, prancūzų kompartija jam suruošė oficialias laidotuves, kurios buvo pravestos, kaip prancūzų spauda pastebėjo, grynai ir visiškai maskviniame stiliuje. Teško matyti tų laidotuvių nuotrauką, kur pirmose eilėse buvėję prie karsto ir jį nešę kompartijos dignitoriai. Vietoje nekrologo ir poeto paveikslų, Lit. Lankai geriau galėjo įdėti tų laidotuvių nuotrauką, — skaitytojų būtų buvę dar aiškiau ir vaizdingiau.

Kodėl ir antras komunistas, Paul Eluard, taip pagarbiai įvedamas į Literatūros Lankų kom-

Igno J. Šeinius Raudonasis Tvanas

B. KAZIMIERAITIS

Dažnas esame skaitę periodikoje, kokį didelį pasisekimą yra turėjęs Ignas J. Šeinius "Raudonasis Tvanas" švedų ir kitomis kalbomis, tik ligi šiol tos geros knygos vis neturėjome lietuviškai, nors joje vaizduojami skaudūs mūsų krašto gyvenimo įvykiai.

Dabar "Talka" New Yorke išleido ją, paties autoriaus atkurta lietuviškai, tad jau ir lietuviui skaitytojiui pradės ryškėti, kas joje traukia, ir jis galės ją ne tik perskaityti, bet dar pasidėti ryt dienai ar poryt dienai, nes toji knyga pasakoja mums mūsų žemės vergijos pirmuosius skaudžius mėnesius, tik ji kartu ir taip parašyta, jog mėlai gali būti skaitoma ne vieną kartą.

Šeinius — rašytojas, publicistas, žurnalistas, visuomenininkas ir nuodėdingas patriotas lietuvis, kuris nepajėgė sėdėti ramus, kai jo kraštui buvo nerama vergijos virvė. Ką jis matė, išgyveno ir patyrė per tą trumpą Lietuvos sovietinimo kelių mėnesių laikotarpį, parašė savo

paniją ir perstatomas, kaip "gyvenimo mūsų bendrąjį tikėjimą" (!) ir "mums rodo naujus kelius"? Ar tai buvo būtina, kada naujajai prancūzų poezijai atstovauti yra tiek kitų vardų?

Ar tai tik nesupratinimas, nebolševikinė kraštai) ir daugelis kitų augstasių tautų, kurios neturėjo progos susipažinti su bolševikinėmis santvarkomis ir jų laisvėmis. Paul Eluard gabus ir jautrus poetas, to niekas neginčijo. Jis rašė irėjo visais savo garsiausio draugo Aragono keliais. Nacių okupacijos laikais jis buvo aktyvus kultūrinis rezistentas, ir už tą laikotarpį katalikas Mauriac naiviai tebesaugoja jam savo pagarbą ir pomirtinius komplimentus. Kaip poetas jį dievino visi prancūziški fellow-travellers ir jo talentą pripažino daugelis kritikų, norinčių stovėti "augščiau partijų". Prancūzai dar laisvi ir jie gali leisti sau prabangą užmiršti, kad Eluard buvo taip pat uolus ir ištikimas kompartijos narys.

KAD DRAUGAS ISTIRTŲ TA "METAFIZIKĄ"...

Nemokėčiau to išaiškinti, bet būčiau nenuodėdingas, jei nepasakčiau nieko apie savo nusteblimą. Lietuviška rezistencija (nemokėčiau, kokių partijų, grupių ar tikybų mūsų žmonės buvo ir yra) ligi šiol aiškiai ir švariai laikėsi dėl bolševizmo ir "santykių" su juo. Tarkos iš bolševikų, lietuvių ar nelietuvių, jokioje srityje, ypač kultūrinėje ir dvasinėje dar neįėjusios, mūsų tikėjimo reiškiškai ir naujų kelių rodytojai jų nelaikėme ir tikime nesilaikyti.

Rodos, buvo laiko suprasti, kokią "laisvę ir meilę" šūkiais dirba tarptautinis bolševizmas, kuris malkina kitus atsištati "augščiau partijų", bet patys pripažįsta šventą tik kompartiją su politbiurais. Per tokius Brenburgus, Aragonus ir Eluardus jis per dažnai sugėba apmulkinti vakariečius. Jis vedą kovą prieš mūsų tautines laisves ir mūsų individualines laisves gražių šūkių vardu ir laikada talentingų poetų plunksnomis. Bus jau greit dešimtmetis, kaip mūsų Tėvynę jis "karštai myli", duoda jai "laisvę, ir gerovę"... Laiką didelę keistenybę mūsų politinės emigracijos kultūrininkams to nesuvokti.

Nustebe esu ir dėl to, kad Literatūros Lankų redakcijoj yra bent du aiškūs ir jau pasizymėję ateivinkai, Girmius ir Bradūnas. Garbingi ir gabūs vyrai. Bet... ar nereikėtų atkreipti mūsų nielo kolegos čekagiško Draugo dėmesį, kurio puslapiuose ypač clevelandiečiai "šosstrupininkai", kaip Steponaitis ir Stravinskis, jau seniai daro "investigacijas" dėl Dirvos naciškumo, paskui liberalizmo, pasitraukus, kur pirmose eilėse buvėję prie karsto ir jį nešę kompartijos dignitoriai. Vietoje nekrologo ir poeto paveikslų, Lit. Lankai geriau galėjo įdėti tų laidotuvių nuotrauką, — skaitytojų būtų buvę dar aiškiau ir vaizdingiau.

Kodėl ir antras komunistas, Paul Eluard, taip pagarbiai įvedamas į Literatūros Lankų kom-

nygoje, kad ir kitos tautos išgyvų pavyzdžių matyti, kas atsitiko Lietuvoje. Iš to taško žiūrėnt jo knyga yra tirštas žurnalistas dokumentas, su gausybe faktų faktelių, net ir skaitmenų. Bet šitai smulkiai visus įvykius vaizduojančiai knygai patrauklumo bus suteikęs Šeinius rašytojo talentas, jo sugebėjimas tikruosius faktus sudėti į puikią formą, tarpais kurti vaizdus. Jau vien tuo savo nuolatiniu aidiu kartoju šeriutuotą raną Šeinius, lyg lietuviškas W. Faulkneris, užkrečia skaitytoją, o ką jau bekalbėti apie Vilniaus ir krašto vaizdus, parašytus šitos talentingos plunksnos!

Knyga pradeda Vilniaus gražinimu ir autoriaus pirmąja kelione jį. Lenkai gyventojai vis daugiau simpatijų jaučia lietuviams, o šalia to vyksta dar miesto turtu grobimas, nes jame tebėra bolševikai. Šeinius dirba pabėgėliu šelpimo darba, ir taip ateina 1940 metai su pabėgėliais nuo fronto, iš bolševikų okupuotosios Lenkijos, vėliau ultimatai, bolševikų įgyjiamas ir skubus Lietuvos susovietinimas.

Du dalykai reikia pažymėti Šeinius knygoje. Viena — tai visi tie įvykiai, kuriuos matė visi: kariuomenės įgyjiamas, nauja valdžia, suimtinėjimai, subolševikiniai laikraščiai, nauji įstatymai, krautuvų ištuštėjimai, laudies seimas, mitingai, Stalino saulės pasirodymas ir t.t. Antra — tai visi tie užkulisai, kuriuos tematė, tegirdėjo ir težio dažnai tik vienas pats Šeinius. Jis pirmieji mums priėmė didžiulę žaizdą, nešiojama širdy, tai antrįjį, pasakytume, patraukia skaitytoją savo įdomumu, naujumu ir sudaro knygai visą tragišką jos spalvą, nuotaiką.

Štai ta lenko profesorius šeima Vilniuje, kur autoriui tenka gyventi, iš po Šeinius plunksnos išėjo lyg gyva, arba tas Piter Diden, jaunuolis komunistas, "skandinavaiški geltonplaukis", įjieskios išvežtu savo tėvų, kuris iškeliauja Suomijon kovoti prieš bolševikus ir kuris seną perėjo paleidęs sargybų šunims katę, — įvykis, kuris, malonu, pateko į Šeinius rankas! Jeigu šitokių antrinių įvykių nebūtų, labai daug svorio nebūtų, labai daug svorio nebūtų, ir pati knyga.

Oficialūs faktai yra oficialūs ir, kaip tokie, būna paprastai sausi. O kai Šeinius ima pasakoti tuos savo susitikimus su lenko senatorium atsigavusiu ir lietuvių valdomame Vilniuje ir paskui pabėgėlių stovykloje, kai jis paduoda neramams lenko kunigo R. kalbas apie raudonąjį tvaną, kai jis nuolat ir nuolat susitikinėja su Woodersonu, taip pat išbegusiu per sieną, kai jis pasakoja apie tą negražią poniją Mariją, kuri Baranovičių apskrityje pagarsėjo besirūpinda-

ma gyventojų sveikata ir švietimu, namų ruošos kursais ir amatų mokyklomis, dėl kurios rūpindamiesi apylinkės ūkininkai siuntė Minskan delegaciją ir paskui kartu su ja buvo uždaryti pirtin, kuri pasistengė bent tiek išmokyti lietuviškai, kad galėtų pereiti sieną, — štai šitie ir dar didelė daugybė tokių faktų neleidžia padėti knygos ir iš kitos pusės — rodo tikrąjį bolševizmą, viską naikinantį, baisų, nežmonišką, naikinantį žudiką robotą, kuris nežino jokio pasigailėjimo nei žmogui, nei tautai. Ir juo toliau Šeinius pasakoja, juo labiau didėja naujojo režimo siaubas, o kartu auga ir mūsų tautos priešingas nusiteikimas.

Faktų knygoje daug, bet tik reikia prisiminti, kad ir tą vieną: Šeinius pasimatymą su Naku bėprotnamyje ir vėliau žinia, kad šitas žmogus dar buvo uždarytas į kalėjimą! Nereikia minėti ne daugelio faktų, rodančių mūsų žmonių nusiteikimus ir ryžtą: gana bus ir tos vienos senutės, Aldonos motinos, kuri vėžė šėnių prie sienos, idant jis galėtų pabėgti. O bolševikiniam nykumui taip pat nereikia minėti daug pavyzdžių: užtenka to niekaip iš samonės nepasitraukiančio vieno — kaip už Nemuno sužaliavo atvežtos ir lietuvių sukrautos avižos ir surūgo miltų maišai!

Šeinius, rašydamas šią knygą ir įvykius registravęs kaip begalima objektyviau, vis dėlto šen ten neįveikė išvengtų visuotinės psichozės, tebegyvos tarp mūsų dar ir šiandien. Matydamas sovietinę biurokratinę tvarką (kad ir tos avižos, kad ir tie miltai!), apsmukusis karius, didelį procentą sugedusių riedmenų, Šeinius ne vieną kartą darosi išvada, kad bolševikinis milžinas yra sukūžęs: tik, rodos, "spūstėlė, ir jis subyrės. Suprantama, kad šitokias išvadas darytis jam malonu: juo tas nekenčiamasis priešas yra lengviau pažeidžiamas, juo geriau. Bet šito priešas kelias nuo Stalingrado iki Berlyno bus gerokai apgriovęs tokį tikėjimą ir parodęs, jog geriau priešą vertinti rezervuotai. Šiandien, Korėjos karo metu, vakarai susidarė aiškia ir vieningą nuomonę, kad rusų naujieji kovos lėktuvai yra geri. Vadinasi, populiariandamas mintį, kad sovietai yra tik molinis milžinas, kurį lengvai sutrupintų net vaikas, paleidęs akmenuką, Šeinius klydo ir savo populiarioje knygoje klaidino skaitytojus, silpnindamas jų budrumą.

Knyga, aišku, pasklis ir tarp lietuvių (ir turėtų pasklisti!). Tai puikiai parašyta knyga (kad mūsų bent didžioji dalis prozos turėtų tokį puikų stilių, kaip šitos knygos!), su gausybe faktų ir nuotaikinga. Ačiū Šeiniui, kad jis atkūrė ją lietuviškai, ačiū ir "Talkai", išleidusiai ją!

Aišku, autorius, rašydamas ją, bus turėjęs dokumentines medžiagas, nes vien atmintimi remiantis negalima tokios parašyti, taigi čia bus jo užrašai iš Lietuvos pirmųjų nelaimės mėnesių, gražiai literatūriškai apipavidalinti.

Adlai Stevenson grįždamas į JAV aplankė Jugoslavijos diktatorių Tito, jo vasarvietėje, Brioni saloje.

NESILEISKITE! KELIONES...

Vasaros atostogų metu nesileisk į kelionę be PASAULIO LIETUVIŲ ŽINYNO, kurio pagalba bet kuriame pasaulyje atsidūręs greitai susiras lietuvių koloniją, įstaigas, organizacijas ir atskirus veikėjus. Be to, ŽINYNE rasite smulkiai išaiškintą naująjį Jungt. Amer. Valstybių Walter-McCarren Imigracijos ir Pilietybės Įstatymą, vizų gavimo ir įvažiavimo procedūrą, rasite plačiai ir suprantamai išaiškintą J.A. Valstybių mokyklų sistemą, kaip įsigyti specialybę ar patekti į pelningesnę profesiją. Turėdami ŽINYNĄ jusite, kad po ranka Jums yra viso pasaulio lietuvių įstaigos, organizacijos, visuomenininkai, profesoriai, dailininkai, muzikai, žurnalistai, rašytojai, įvairių religijų dvasininkai ir t.t. Panašaus leidinio lietuviui kalboje dar nėra buvę. ŽINYNAS būtina reikalingas kiekvienam kultūringam lietuviui. Reikalauti pas platintojus arba tiesiai iš redaktoriaus nusiunčiant penkis dolerius: Mr. A. Simutis, 41 W. 82 St. New York 24, N. Y. (32)

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivinantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas) Turime Baltos Meškos alų. Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atmeta trečiadieniais iki 1 val. 6903 Superior Ave. EX 1-3311

SAVE ON QUALITY USED CARS

1952 Mercurys Two Hardtop Monteys: One with Mercromatic. One 4-door with Mercromatic. All under 10,000 miles. Guaranteed. PRICED RIGHT

1952 Mercury Monterey Sport Coupe. Fully Equipped. 8,000 Miles. \$2395

1951 Studebaker Land Cruiser V-3. Radio, Heater, Hydraulic. \$1295

1951 Ford 2-Door. Radio, Heater, Fordomatic. \$1195

1949 Oldsmobile Sedan. Radio, Heater, Hydraulic. \$995

1951 Chevrolet Club Coupe. Radio, Heater. \$1145

1950 Chevrolet Belair Hardtop. Radio and Heater. \$1295

1950 Nash Air Flyte 2-Door. Overdrive, Radio, Heater. \$895

1948 Studebaker Commander. Radio, Heater. \$495

1952 Dodge Coronet Club Coupe. Cyromatic, Radio, Heater. \$1595

1948 Pontiac 2-Door. Radio and Heater. Low Mileage, Hydramatic. \$845

1949 Ford Sedan. Radio, Heater, Overdrive, One-owner, Low Mileage. \$795

1937 Ford Coupe In excellent condition. \$125

GANIM

MOTORS, INC.

3990 LEE RD. Near Harvard

"Your Nearest Mercury Dealer" SK 1-0831 • OPEN EVES.

Vis ne taip, kaip Brooklyne yra...

Birželio mėn. 5 d. "Darbininko" 40 nr. atspausdintas Maironio šešt. mokyklos vedėjo A. Samušio, Brooklyne, pasikalbėjimas "apie rimtus dalykus" su kažkokiu raštininku, kuris "gėdijosi pasirašyti savo pavardę." Kadangi A. Samušis palietė iš tikrųjų rimtus švietimo reikalus, kurie paskutiniu laiku ypatingai dažnai yra diskutuojami mokyklinio amžiaus vaikus turinčių tėvų, išskirė netolimos praeities faktus ir sąmoningai nutylėjo dabarties charakteringiausios momentus, tai noromis nenoromis tenka atkreipti visuomenės dėmesį į tą pasikalbėjimą.

Vėrta yra dėmesio A. Samušio padaryta pažanga švietimo reikalų srityje, kai jis sako, kad ateinančiais metais šeštdieninės mokyklos mokiniai brandos atestatus galės gauti tie, kurie bus buvę "Vokietijoje veikusiose gimnazijose bent 2-3 metus." Reikia, A. Samušis jau pripažįsta, kad norint gauti brandos atestatą reikia gimnazijos, nes šeštdieninės mokyklos, kokia ji bebūtų, neužtenka. Gal būtų, dar po kurio laiko jis įsitikins, kad ir 2-3 metų buvimas gimnazijoje nesuteikia teisių mokiniui gauti brandos atestatą, o reikia baigti visą gimnazijos kursą, ko jokia šeštdieninė mokykla neįstengs padaryti.

Tiesa, kad Maironio šešt. mok. "stengiasi išlaikyti jaunimą prie lietuviškumo", stengiasi ugdyti lietuvišką charakterį, "pasitarnauti savai kultūrai ir Lietuvos bylai laimėti..." Taip bendrais posakiais mok. vedėjas nusako mokyklos darbą, niekur neužklausyto mokinio pažangos ir pasiektų mokymo rezultatų. Ir iš tikrųjų, mokyklos pažanga kol kas yra žema. Vaikai, išbuvę šešt. mokykloje po du ar tris metus, dar vos vos pradeda skaityti, o apie rašymą negali būti nė kalbos. Tai yra pastebėjimas ir susirūpinimas daugelis tėvų, kuriems rūpi vaikų tinkamas išmokymas lietuvių kalba rašyti ir skaityti. Dėl to, žinoma, negalima kaltinti mokyklos vadovybės ar jos mokytojų, bet reikia kartą pripažinti, kad lietuvių kalbos mokymui šioje mokykloje vien šeštdieniais neišmoks.

Didelė dalis Maironio šešt. mok. vaikų, ypatingai jų tėvų, kurie gyvena netoli mokyklos, ateina į mokyklą pergyventi "gražią valandėlę". Čia jie atvyksta ne retai ginkluoti vandeniniai ir kovbojų pistoletais, o kada ir glėbiais kamikų. Šitokių vaikų tėvai, pasiūdami šeštdieniais vaikus į šešt. mokyklą, nori vienu šviu nušauti kelėtą žuikį: išvengti, kad vaikai šeštdieniais nelakstytų gatvėje ir leistų ramiai namuose apsitvarkyti po savaitės darbų sekundieniai, o svarbiausia, kad nieks neprieikštautų, kad jis nemokas vaikų lietuviškai ir kad kartais kas nemestų šešėlių tokio tėvo patriotizmui. Visai to negalima taikyti tiems tėvams, kurie savo vaikus atveža šeštdieniais iš tolimų New Yorko ar Brooklyno priemiesčių. Jie tikrai tai daro iš noro išmokyti savo vaikus lietuviškai ir neturėdami kitos galimybės naudotis šia mokykla.

Toliau savo pasikalbėjime A. Samušis pasakoja, kad "šalia to yra įsikūrusi pianų studija, kuriai vadovauja pianistas Aleksandras Mrozinskas ir plastinių šokių grupė, vadovaujama baleto artistės Aldonos Šlepetytės", tuo sudarydamas vaizdą, kad šios grupės turi ką tai bendra su Maironio šešt. mokykla. Iš tikrųjų, šios grupės neturi nieko bendro su šia mokykla. Jos kūrei ir veikia visiškai savystoviai, kaip ir kitos dvi — prof.

Banaicio ir prof. J. Žuko piano grupės, kurių A. Samušis dėl kažkokių sumetimų nenori žinoti. Visos šios grupės atlieka nemažą mūsų jaunimo lavinimo darbą muzikos ir baleto srityje šalia bet kokių mokyklų.

Skačiuodamas kitus įvairius šešt. mokyklos nuveiktus darbus A. Samušis neapsieina be faktų kraipymų ir ne vien savo nuopelnų pasisavinimu išvardindamas kai kuriuos minėjimus, įvykius mokyklos metais. Nežinia kodėl, iš viso nutylėtas Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimas, kuris buvo bendrai suaruštas Maironio š. m-klos ir Apreiškimo p. m-klos liuanistikos grupės ir jų abiejų vardais siuntinėjami pakvietimai. Kalėdų eglutės parengimą jis priskiria vien tik šešt. m-klai, nors pats gerai žino, kad abiejų mokyklų Komitetai posėdyje, kuriame ir A. Samušis dalyvavo, nutarė kartu rengti, kad Apreiškimo p. m-klos liuanistikos grupės mokiniai dalyvavo programoje, kurios metu šešt. m-klos inspektorius A. Dimavičius, veddamas programą, bijojo prisiimti publikai, kad tai liuanistikos grupės mokiniai, kad spaudoje ("Vienybė" ir "Tėviškėle") paskelbtoje nuotraukoje, kaip tyčia, matyti daugumoje Apreiškimo p. liuanistikos grupės mokiniai su savo mokytoja V. Jocienė ir Kalėdų seneliu aktoriu K. Vasiliausku — L. T. Komiteto pirmininku liuanistikai išlaikyti Apreiškimo p. m-kloje, o po nuotrauka, ne be A. Samušio žinios, padėtas prierašas "graži kalėdų šventė šeštdieninės Maironio mokyklos vaikams". Taip pat neseniai įvykęs Motinos dienos minėjimas esąs šešt. m-klos nuopelnas.

Keista, kad A. Samušis taip greit pamiršo savo laišką, rašytą liuanistikos grupės m-jai V. Jocienė, kuriame jis kviečia visą grupę prisidėti prie minėjimo. Minėjime dalyvavusi publika dar puikiai prisimena, kad ir trumpus, bet pačius geriausius liuanistikos grupės mokinių atliktus dalykėlius iš visos bendros programos. Visa tai būtų mažmoži, dėl kurių anksčiau nieks balso nekėlė ir neprotestavo, bet kai Maironio šešt. m-klos vedėjas A. Samušis išsena viešai įspaudą su savo pasikalbėjime iškraipytais faktais ir nori sudaryti įspūdį, kad be šeštdieninės m-klos čia daugiau nieko nėra ir nieko neveikiama, tai jau reikia pripažinti, kad jis pasielgė nekolegiškai kitų mokytojų atžvilgiu ir nekorektiškai, kaip m-klos vedėjas visuomenės atžvilgiu.

Į paklausimą "Kokie skirtumai yra tarp parapijinės ir šeštdieninės mokyklos?" — A. Samušis porina: "Šitas klausimas dažnai iškyla ir mums, kartais klausia tėvai. Pirmiausia šeštdieninė mokykla veikia tik šeštdieniais ir moko tik liuanistinių dalykų. Parapijinė mokykla veikia per visą savaitę ir dėsto visus bendrojo lavinimo dalykus anglų kalba. Parapijinėje mokykloje mokosi lietuvių tik tam tikras procentas (tremtinių vaikų sudaro per 10 procentų).

Jei mokykloje susidaro didesnė grupė kitos tautybės, tai turi teisę reikalauti, kad būtų dėstoma ir jų gimtoji kalba. Lietuviai vaikai šia privilegija pasinaudojo, ir kleb. kun. Pakalnio iniciatyva lietuvių kalbai dėstyti buvo pakviesta Doma Kunskaitė (ne Doma Kuncaitė, mano ištaisyta). Šitokių savo paporinimų A. Samušis padarė keleriopą netolimos praeities ir dabarties iškraipymą:

1. Parapijinė mokykla su šeštdienine mokykla Brooklyne nieko bendro neturi, nebent tiek, kad šeštdienę naudojaši kleb.

kun. N. Pakalniui leidus parapijinės mokyklos patalpomis.

2. Netiesa (prastai sakant, melas), kad Apreiškimo parapijos mokykla dėsto tik "bendrojo lavinimo dalykus anglų kalba". Nuo 1952 metų rugsėjo mėn. 22 d. L. T. Komitetui susitarus su Apreiškimo parapijos kleb. kun. N. Pakalniui buvo įvesti liuanistiniai dalykai ir dėstomi kiekvieną dieną per ištisus mokslo metus dvejų lietuvių mokytojų — D. Kunskaitės ir V. Jocienės.

3. Netiesa, kad parapijinėje mokykloje tremtinių vaikų tėrai daro per 30 procentų, o prie jų pridėjus senųjų Amerikos lietuvių vaikų, lietuvių kilmės vaikų sudarys daugiau negu 50 procentų.

4. Nesąmonė, kad lietuvių vaikai pasinaudojo kažkokios teisės privilegija: a) kol kas niekas New Yorke oficialiai (vargu ar ir privačiai kas) dar nesilaikino atitinkamose New Yorko valstybės švietimo įstatuose apie buvimą įstatymo, kuris suteikia "privilegiją" kitos tautybės vaikams dėstyti jų gimtąją kalbą pradžios mokyklose, b) jei toks įstatymas iš viso ir būtų, tai jokių būdu juo negalėtų pasinaudoti vaikai be tėvų valios.

Liuanistikos dalykų (nevien lietuvių kalbos, kaip A. Samušis sako) Apreiškimo parapijos m-kloje Brooklyne atsiradimo istorija buvo tokia: nuo senesnių laikų seniesiems Amerikos liuanistikos mokytojų, Apreiškimo p. m-kloje lietuvių kalba buvo dėstoma lietuvių seselių. Lai kvi bėgant ir, anot prof. K. Pakšto, lietuviams einant tradiciniu nutautėjimo keliu, lietuvių kalbos dėstymas taip pat nyrko ir, atrodo, prieš tremtinių atvykimą į Ameriką, lietuvių kalba m-kloje buvo visiškai išnykstanti. Vėliau, su pirmųjų tremtinių banga iš Vokietijos atvykus mok. D. Kunskaitėi ir pripulamai apsigyvenus parapijos klebonijoje, kaip mokančiai taisyklingai lietuvių kalbą, kleb. kun. N. Pakalniui buvo pavesta vėl atnaujinti lietuvių kalbos pamokas, kurios iki šios dienos vyksta, senųjų Amerikos lietuvių vaikams. O 1950 m., įsisteigus Maironio vardo šešt. m-klai, lietuvių tėvai, įsiekdami geresnių sąlygų savo vaikų auklėjimui lietuviškoje dvasioje, išsirikino iš savo tarpo L. T. Komitetą, kuris betarpiškai pradėjo vest, pasitarimus su kleb. kun. N. Pakalniu dėl lietuvių kalbos praplėtimo ir tremtinių vaikams, ir įvedimo visų liuanistinių dalykų. Ir į tuo reikalu įteiktą "Pro memoria" buvo gautas palankus atsakymas ir jau 1951 buvo pažadėta įvesti liuanistinius dalykus reguliarių pamokų metu. Bet nelaimė, tuo pačiu laiku į silpnus kūrimosi vežimo ratus buvo įrašytas pirmas tuometinės šešt. m-klos vedėjas A. Bendoriaus pagalys, kai jis su šeštad. tėvų K-to pirku nuykęs pas kleboną paleido demagogišką šūkį, kad iliuzija esanti turėti liuanistiką parapijinėje mokykloje (žiūr. "Naujienos", š. m., 121 nr.).

Neabejojama, kad tai buvo pagrindinė priežastis, dėl kurios liuanistikos dalykų įvedimas į Apreiškimo p. m-klą, laike reguliarių pamokų, tremtinių vaikams užtruko visus metus. Tik 1952 metais kleb. kun. N. Pakalniui, galutinai įsitikinęs tvirtu ir nepalaužiamu tėvų noru turėti liuanistinius dalykus parapijinėje m-kloje, nežūrėdamas jokio esančio ar nesančio įstatymo, ar lietuvių vaikų procento, leido kasdien dėstyti liuanistinius dalykus po 4 valandas dviem grupėm (senųjų Ame-

rikos lietuvių vaikams ir tremtinių vaikams), sutvarkė pamokų lentelę taip, kad nenukentėtų nei liuanistiniai dalykai, nei anglų kalba dėstomieji, parūpino patalpas, priverė pamokų lentelei paklusti nepalankiai liuanistikai nusiteikusias sveiktautes seses, davė kapelioną kun. A. Račkauską tikybai dėstyti lietuviškai, davė varg P. Saką muzikai dėstyti, per ištisus mokslo metus sekė darbas ir ypatingai stebėjo tėvų nuotakas, o mokslo metų pabaigoje, pamatęs rezultatus, viešai pareiškė, kad liuanistiką plėsis. Be to, š. m. birželio mėn. 4 d. kleb. kun. N. Pakalnius visą savo mokyklos liuanistikos grupę pristatė vizituojančiam iš Romos J. E. Vysk. V. Padolskiui, kuris pasidžiaugė dideliu lietuvių būriu, palinkėjo mokytis šiame laisvame krašte lietuviškai ir sutelkė palaiminimą.

Reikia stebėtis A. Samušio netaktu, kai jis savo pasikalbėjime spaudai sąmoningai nutyli vertus dėmesio kleb. kun. N. Pakalni nuopelnus lietuvių, o kalbėdamas viešai iš scenos į kleboną, jį padaro dar "Aušros" laikais negimusiu kovotoju už lietuvių. Šitokie faktų iškreipimai neteikia garbės nei m-klos vedėjui, nei jo vadovaujamai mokyklai.

Į paskutinį paklausimą: "Kaip žiūrite į neseniai pasirodžiusius straipsnius apie Jūsų šeštdieninę mokyklą", A. Samušis atsakė: "Mano yra toks nusistatymas: jei žmonės, kurie rašo apie rimtus dalykus ir gėdis pasirašyti tikra savo pavarde, tai kalba apie tų straipsnių nerimtumą".

Čia nei paklausėjas, nei atsakytojas nenurodo kokius ir kur atspausdintus straipsnius jie turi galvoj. Galima tik spėti, kad kalbama apie šiu eilučių autoriaus straipsnį "Bandymai Brooklyno mokykloje" "Dirvo" š. m. nr. 14 ir nr. 15 ir apie žinutes paskelbtas "Vienybėje" š. m. nr. 19, "Keleivyje" š. m. nr. 19 ir "Naujienose" š. m. nr. 115 ir kt.

Jei A. Samušis būtų tuos straipsnelius gerai perskaitęs, būtų pamatęs, kad jų nei vienas, nei kitas negrąžina šešt. mokyklos reikalų, bet pirmas skirtas nagrinėti liuanistikos parapijinėje m-kloje, nurodant tik, kad šešt. m-kla niekad neatstos reguliarios pradžios m-klos. Visi kiti iškelia A. Bendoriaus keistą darbą švietimo srityje.

Šių eilučių autoriui (tikiau, kad ir kitiems) visiškai nesvarbu ar A. Samušis mano straipsnį laiko rimtu ar nerimtu, svarbu, kad jis niekur iškeltų faktų nepaieigė. Po savo straipsniu "Bandymai Brooklyno mokykloje" nepasirašiau tikra pavarde, kaip lygiai ir po šių eilučių dar nepasirašau. Man gerai yra žinomas prievartavimas vieno iš rimčiausių Brooklyne pedagogo, visuomenės veikėjo ir pirmųjų šešt. m-klos ir liuanistikos grupės kūrėjo, prisipažinti rašius minėtus straipsnelius ir jo gynimas. Kai šių eilučių autorius patirs, kad A. Samušis ir jo kiti kurie kolegos išmoks gerbti kito nuomonę ir vertinti faktus taip, kaip jie buvo ar yra, nebijosiu tada pasirašyti po savo straipsniais tikra pavardę.

Vienas iš tėvų

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rakandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERŠIS, dėl apkaime, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, ne-gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS
69 Society for Saving Bld.
Telef.: MAin 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

Jaunimo šventė Brocktone

Saulėtąją birželio 21 d. naujakurių Endriūnų ūkis buvo virtęs grynai lietuviška sodyba, kurioje krykštavo jaunimas, skambėjo lietuviškos dainos, saulės spinduliuose mirgėjo tautiniai žaidimai ir šokiai.

Tai buvo šventė jaunimo, kuris baigė mokslo metus šeštdieninėje liuanistikos mokykloje. Lietuvos mokyklų papročiu mokslo metų pabaiga atžymėta bendra iškyla, kurioje dalyvavo mokiniai, jų tėvai, mokytojai, daug tremtinių, draugų ir pažįstamų. Iškylą paskelbti mokyklos rašinių konkurso rezultatai. Tremtinių komitetas buvo paskyręs to konkurso laimėtojams dovanas lietuviškomis knygomis, kurios čia įteiktos su atitinkamais įrašais. Pirmoje grupėje dovanas laimėjo R. Smitaitė ir D. Bielkevičiūtė, antroje — J. Venčkauskaitė ir G. Senutė, o trečioje — R. Keturakytė, D. Keblinskaitė ir E. Sužiedėlis. Įteikiant dovanas, laimėtojam sukeltos ovacijos.

Visų dėmesį atkreipė aplinkybė, kad trečiosios grupės visi mokiniai iš trijų rašinių temų pasirinko tą pačią, "Lietuva, brangi mano tėvynė". Tai lyg rodyklė, kokia yra mokykloje auklėjimo kryptis, kokia dvasia ten viešpatauja ir kokie pasiekti rezultatai. R. Keturakytės viešai paskaitytas rašinys davė galimybę susipažinti su mokinių galvojimo būdu, argumentų parinkimu ir išsiraikymo sugebėjimu.

Mokytojams, kurie dirbo toje mokykloje be jokio atlyginimo, tremtinių komitetas įteikė dovanas naujausiomis lietuvių knygomis, o tėvų komitetas — kitomis gėrybėmis. Ištisus metus mokykloje dirbo A. Sužiedėlienė — vedėja ir vyriausios grupės mokytoja, I. Eitavičienė — pirmosios grupės mokytoja, kun. A. Klimas — tikybos dėstytojas, o po pusę metų — L. Senutienė ir V. Skobeikienė. Šalia to mokyklai talkininkavo R. Grubliauskienė, kuri mokė tautinių žaidimų ir šokių.

Mokyklos vedėja A. Sužiedėlienė savo kalboje nurodė pastangas ir sunkumus mokykloje bent kartą savaitę suburti lietuvių vaikus ir pamokyti lietuviškai, dėkojo tremtinių komitetui už didelį rūpinimąsi ta mokykla.

tas, kuriame atskiroms grupėms tautinės savybės neįraudžiamos, bet dargi skatinamos ir remiamos.

Tėvų komiteto atstovė S. Činčienė dėkojo mokytojams už darbą, o tremtinių komitetui už mokyklos išlaikymą.

Iškylas dalyviai jautėsi naujakurių Endriūnų ūkyje, kaip vienos šeimos nariai, susirinkę į šią sodybą pasidžiaugti jaunimo švente, pasikalbėti įvairiais reikalais, sustiprinti vieni kitus, padrasinti naujiems užsimojimams. Maloniems ūkio šeiminiškams tremtinių komiteto pirmininkas įteikė lietuvišką knygą dovanų.

Skirstėsi šios jaunimo šventės dalyviai, galvodami, kaip reikės tvarkytis, kad po vasaros atostogų jaunimas vėl galėtų mokytis lietuviškai, kad kitą vasarą galima būtų džiaugtis naujais jo darbo vaisiais ir gražia jaunimo švente.

Dalyvis

GREETINGS and BEST WISHES

from

JUDGE LILLIAN M. WESTROPP

MUNICIPAL COURT

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

CLEVELAND FABRIC SHOP

13560 Euclid Ave.

GL 1-8523

563 East 185th St. off Lake Shore Blvd.

IV 1-6832

THE CENTRAL BANK Co.

ANNOUNCES
SAVINGS
CERTIFICATES
PAYING UP TO
2 1/2% INTEREST

THE 2 YEAR CERTIFICATES ARE NOW AVAILABLE AND MAY BE PURCHASED IN MULTIPLES OF \$500 OR MORE.

INTEREST RATE ON ALL SAVING ACCOUNTS HAS BEEN INCREASED TO 2% PER ANNUM.

PAYABLE SEMIANNUALLY. KEEP YOUR SAVING GROWING FASTER AT THE FRIENDLY BANK ON THE BUSY CORNER

THE CENTRAL BANK CO.
BROADWAY AT 20th ST.

Member of Federal Deposit Insurance Corporation
SAVINGS DEPOSITS INSURED UP TO \$10,000
Member of Federal Reserve System

Redaktoriaus žodis

NAUJĄ MADĄ SEKANT...

Beveik mados dalyku pasidarė ką nors pakalbėti ar parašyti prieš vadovaujantį veiksnį. Ir rašom, ir kalbam, kada reikia ir nereikia. Vieni prieš VLIKą, kiti prieš diplomatus, ypač St. Lozoraitį, tretį prieš vienus ir kitus.

Štai "Tėviškos žiburiai", liepos 2 dienos numeryje, net pirmuoju straipsniu, rašydami apie parapijas, sako:

"Lietuviškų veiksmų bei veiksmų atsirado tiek, kad jie pasidarė pajėgūs sukelti nemazą triukšmą. Ar jie savo beato-dairingumu sustiprins lietuvių, tenka suabejoti. Perlaisvai taškydamiesi gana sekliuose vandenys, vargiai jie prisidės prie sutelktinio lietuviškos išlaikymo. Kurdam įvairius naujus junginius, tiesa, galime stipriau pūstelti lietuviškos ugnelės, tačiau tai labai trumpalaikis reiškinys. Užuot telkėsi į sambūrilius, turėtume tvirtiau spieštis į pačius pastoviausius junginius, kur lietuviškos išlaikymas yra grindžiamas ne dienomis, o ištisais dešimtmečiais ir net šimtmečiais. Vienas tokių pastoviausių junginių išsiviję yra parapija, kuri dabartiniam mūsų judėjime yra kažkaip neįvertinta, lyg ir nustumta. Jeigu savo laiku J. Šliupas, važinėjęs po JAV, prisidėjo prie lietuviškų parapijų organizavimo, tai, matyt, įžiūrėjo gyvą jų veiklą. Ir šiandien, kai vyksta naujas mūsų visuomenės kristalizavimas, reikia perkrauti turimąsias pažūras į parapiją, juoba, kad tai daro ir neišsivijai."

Iš tos pacituotos kun. P. Gaidamavičiaus straipsnio įžangos matyti, kad jo galvojimu parapija yra viskas, visi veiksniai ir veiksniai beveik niekis. Mūsų galvojimu, ir veiksniai ir veiksniai savo vietoje geri, ir parapijos savo vietoje geros, ir vieni kitų negali pakeisti. Parapijos kuriamos vienu tikslu, veiksniai atsirado visiškai kitu tikslu. Ir kalbant apie parapijų reikalingumą, įsismaginti prieš veiksmus, yra ne kas kitas, kaip tik tas minėtas mados dalykas.

Kun. P. Gaidamavičius tame savo rašinyje įrodinėja, kad parapija dabar tokia modernioka, kad ji gali atlikti viską. O mes, turėdami šiam krašte šimtus liūdnų pavyzdžių, norim tvirtinti, kad tos mūsų vadinamos lietuviškos parapijos ne tik kad neatlieka tautinių pareigų, bet ir nemažai prisideda prie lietuviškos naikinimo. Mes neabejojame, kad yra viena kita išimtis, išimtis ten, kur parapijai vadovauja patriotas kunigas. Ir taip pat, neblogai žinom, kad nemažai skaičius gerų lietuvių patriotų kunigų yra nukiti ir nelietuviškas parapijas, ir ten su skaudama širdim dirbdami, nieko negali prisidėti prie tų nelietuvišusių parapijų atlietvini-

mo. Tie kun. P. Gaidamavičiaus minimi dešimtmečiai ir šimtmečiai kaip tik tuos keliamus faktus labai skaudžiai patvirtina. Amerikoje nuo lietuviškų parapijų suorganizavimo nereikėjo laukti nė šimtmečio, ir jau turim ne tik Clevelando, Brocktono, bet ir daugelį panašių pavyzdžių. Tat būtų buvę daug tiksliau, kad kun. Gaidamavičius būtų kalbėjęs apie parapijos reikalingumą kitais motyvais, bet ne veiksmus ir veiksmus pavaduoti.

Neseniai Dirvos redakcijoje lankėsi vienas tremtinys kunigas. Prisiminėm tų lietuviškųjų parapijų įvykius, kur iš lietuviškos tiesiog tyčiomasi, kaip kad yra Clevelando šv. Jurgio parapija. Tas kunigas man atsakė: "Visos parapijos, imant mūsų pačius kunigus, ir visą parapijos turą, daugiausia priklauso airišių vyskupų žiniai. Jiems lietuviškos reikalai nerūpi. Jie turi kitokių planus. Ir jau daug kur įsitikinta, kad jokių tais reikalais parapijėčių skundus jie nekrepia dėmesio."

Tai kunigo, susisieliojusio lietuvių palaikyti, nuomonė. Jums daug ką pasakanti. Mes neabejojame, kad tą žino ir kun. P. Gaidamavičius. Tat ir rašant apie parapijas, gal reikėjo pajieškoti ir gerųjų ir blogųjų parapijų pusių ir mažiau dėmesio kreipti į mados dalyką — veiksmų ir veiksmų neigimą.

Parapijų įvykius, kur iš lietuviškos tiesiog tyčiomasi, kaip kad yra Clevelando šv. Jurgio parapija. Tas kunigas man atsakė: "Visos parapijos, imant mūsų pačius kunigus, ir visą parapijos turą, daugiausia priklauso airišių vyskupų žiniai. Jiems lietuviškos reikalai nerūpi. Jie turi kitokių planus. Ir jau daug kur įsitikinta, kad jokių tais reikalais parapijėčių skundus jie nekrepia dėmesio."

Tai kunigo, susisieliojusio lietuvių palaikyti, nuomonė. Jums daug ką pasakanti. Mes neabejojame, kad tą žino ir kun. P. Gaidamavičius. Tat ir rašant apie parapijas, gal reikėjo pajieškoti ir gerųjų ir blogųjų parapijų pusių ir mažiau dėmesio kreipti į mados dalyką — veiksmų ir veiksmų neigimą.

Susitikom po daugel metų

SKAUTAI BE SAVŲ MIŠKŲ

Žinia, tartum senųjų laikų krivulė, apėjo skautiškąjį jaunimą apie didįjį sąskrydį — Jubiliejinę Stovyklą prie Niagaros. Skautai savo sukaktis buvo papratę paminėti dr. J. Basanavičiaus šilę prie Nemuno, A. Panemunėje. Deja, 30 m. lietuviškosios skautybės sukaktį jau teko svetūr švęsti — Alpeise ir prie Baltijos, netoli Hanzos miesto — Liubeko. Prabėgo dar penkmetis ir mūsų skautai, išsiviję vis dar tebeištikimi savo dvasiai ir tradicijoms, suvažiavo vėl atžymėti reikšmingą 35 m. sukaktį — šį kartą prie Niagaros, Kanados krante. Tuo pačiu jie ir vėl pabrėžė sktn. V. Vilniaus Braženo dainos prasmingumą:

"Mes teturim mokslą ir jaunystę, Esam skautai be savų miškų..."

SATRIJA IR RAGANOS

Neprašmatni kanadiečių skautų stovyklavietė netoli Queenston, Ont. (8 mylios nuo Niagara Falls miesto), prigludę 415 skautės ir skautus augstame srauniosios Niagaros krante. Didelėje pievoje, klevų (Kanados ženklas!) paukščiūnų savaitei išdygo du palapinių miesteliai. Ypač žavingą uždara pamiešės kertę gavo skautės. Slėpingas miškas supo jų stovyklą iš trijų pusių. Gal tai ir paskatino jas pavadinti tą stovyklą "Satrija" vardu. Tą vardą skautės tikrai pateisino vakarais prie laužo savo žaviais ragany šokiniais su šluotomis bei paslaptingais burtais.

"Satrijos" stovyklos rajonas — kiemas buvo labai skoningai papuoštas ornamentais, aukuru, Rūpintojėliu ir pn.

SUTEIK MUMS PALAIMOS...

Netoli "Satrijos" vartų šlaite buvo įrengtas kuklus žalmynas išpuoštas altorius. Čia po šlamanciomis akacijomis dvasios vadai atnašavo šv. Mišias, o iš jaunųjų krūtinų kilo į Viešpatį nuosirdi malda ir lietuvių širdžių brangios giesmės. Čia jie prabilo palaimos skriaudžiamajai Tėvynei. Čia jie susitikdavo tyra širdimi su savo Vyriausiuoju Broliu Kristumi, kuris juos nuo tyliųjų Nemuno pakrančių pasaulio vieškeliais atlydėjo prie sraunios ir šaltos Niagaros.

Netoli altoriaus, klebonija pramintoje pašlaitėje, buvo įsikūrę rūpestingieji dvasios vadai. Seno skauto širdį džiugino, kad jie vilkėjo tą pačią skautišką uniformą, gyveno palapinėse, pasigardžiuodami valgė pačių skautų virtus valgius, bendrame rate su jais susėdę. Jie pas skautus atvyko ne juos peikti, bet kartu su jais gyventi skautišką stovyklos gyvenimą, juos pamokyti bei pagosti kaip vyresni broliai.

parapijų įvykius, kur iš lietuviškos tiesiog tyčiomasi, kaip kad yra Clevelando šv. Jurgio parapija. Tas kunigas man atsakė: "Visos parapijos, imant mūsų pačius kunigus, ir visą parapijos turą, daugiausia priklauso airišių vyskupų žiniai. Jiems lietuviškos reikalai nerūpi. Jie turi kitokių planus. Ir jau daug kur įsitikinta, kad jokių tais reikalais parapijėčių skundus jie nekrepia dėmesio."

Tai kunigo, susisieliojusio lietuvių palaikyti, nuomonė. Jums daug ką pasakanti. Mes neabejojame, kad tą žino ir kun. P. Gaidamavičius. Tat ir rašant apie parapijas, gal reikėjo pajieškoti ir gerųjų ir blogųjų parapijų pusių ir mažiau dėmesio kreipti į mados dalyką — veiksmų ir veiksmų neigimą.

"AŠARŲ PAKALNĖ"

Dar gera šimtinė žingsnių — ir Brolijos stovykla. Skautų stovyklos vartus puošė dvi jubiliejinės gairės. Ji vienu šonu rėmėsi miškan, o kitame — palapinės gretomis susiriikiavo šlaite. Čia skautai parodė savo individualumą. Kiekvienas vietetas savaip išpuošė "kiemelius" apie savo palapines. Kalnely plėvėsavo Clevelando "Naru" įvairiaspalvės kodo gairės, palapiniai vartūs rūšeno "Lokių" aukurėlis, vienoje kertėje prie plačiašakio klevos Bostono "Lapiniai" džiaugėsi "Skautų Aido" platinimo varžybose laimėta palapinė ir stebino visus savo futuristiniu įmantriai pintu "griozdu", kurio pavadinimo niekas nesugebėjo atspėti.

Vieną pavakarių abu jaunatviški juokai ir dainomis skambančius palapinių miestelių užklupo šiame kontinente populiari vėtra. Tas gamtos prajovas neišgriovė apylinkės namų (išvertė kelis medžius ir nutraukė laidas), tačiau gerokai aptarsė Brolijos stovyklą. Audra išvertė šlaite visą eilę palapinių, o smarkus lietus gerai suvilgė vėjo išbarstytus skautų daiktus. Nuo tropinio lietaus patvino išdžiuvusio šaltinio vaga. Tačiau vanduo, kiek pagrasinęs žalioms vytičių palapinėms greit nutekėjo pakalnė.

"Juokiasi saulė ir džiugauja girios, Skamba jaunatviška skautų daina!" — buvo atsakymas kitą rytą į "skautiško tornado" pokštus.

"Satrijos" stovyklos vėtra beveik nepalietė. Gal todėl, kad ji buvo įkurta uždaroje aikštės kertėje... O gal todėl, kad tai buvo "Satrija" ir joje stovyklavo kelios "raganėlės" — Bostono ir Los Angeles "Satrijos Raganos" vardo skilčių skautės?

DIDELIO SKAUTO MAŽAS SŌNAU!

Niagaros Jubiliejinė Stovyklon suvažiavo paaugsnį — nuo 16 m. amžiaus skautai-tės bei vadovai. Tačiau turėjome ir kelis jaunesnius stovyklautojus, kurie atvyko su tėvais. Mūsų skautų tarpe jų esama šeimų, kur skautybė eina net per tris kartas.

Birželio 30 d. vakarinis patikrinimas Brolijos stovykloje visiems paliko neišdildomą įspūdį. Mažas Vytukas savo tėvo sktn. A. Matonio ir visos stovyklos akivaizdoje prie lietuviškos trispalvės davė vilkiuko įžodį. "Didelio skauto mažas sūnau!", — kreipėsi į Vytuką, užrišdamas raudoną kaklaryšį ir linkėdamas tvirtai žengti skautiškojo keliu, sktn. prof. Ig. Končius. Jiedu tą patį vakarą abu, kaip vyriausius ir jauniausius amžiumi stovyklautojai, užkūrė stovyklos laužą.

PRABĖGO DIENOS...

Kaip sapnas prabėgo Niagaros Jubiliejinės Stovyklos dienos. Skautės ir skautai neleidė jas veltui. Darbsčiai lavinosi skautavimo programoje ir semėsi naudingų žinių iš patyrusių vadovų, klausėsi profesorų ir užgrūdintų lietuvių kovotojų patarimų. Vyresn. skautės, skautai vyčiai, stud. skautės-tai bei vienetų vadovės-vai apsvaustė savo šakų darbo planus bei problemas. Vadijoms buvo miela išgirsti pageidavimus iš periferijos ir pasidalinti savo planais.

"Satrijos" bei Brolijos stovyklos padarė bendrą iškylą į nuostabius Niagaros krioklius. Čia jie pamatė srovės galybę, kurią sudaro mažieji vandens lašeliai. Tos galybės pavyzdžiui ragino sekti vyr. dvasios vadovus vyr. sktn. dr. kun. J. Vainšnorą, užbaigdamas vieną

laužą. Esą skautės bei skautai kaip tie maži lašeliai turi susijungti į galingą lietuviškosios skautybės srovę Dievo, Tėvynės ir artimo tarnybos darbui.

O kas nežino skautiškųjų laužų? Ir čia prie Niagaros jie buvo nepaprastai jauki, patrauklūs savo lietuviška dvasia, kiekvieną kartą užbaigiami rimtu vyresniųjų žodžiu bei mistiška "Ateina naktis"... malda. Tada susikabinę rankomis žiedan jutomė savo tarpe ir tuos, kurie mintimis buvo su mumis, nors juos gal ir skirė platus vandenynas, augšti kalnai, nepereina-mos girios.

VĖLIAVOS IŠKELTOS

Iškilmingas Niagaros Jub. Stovyklos atidarymas buvo liepos 1 d. Vėliavų aikštėje galingai aidint tautos himnui pakelta mūsų trispalvė šalia svetingųjų Kanados ir JAV vėliavų. Vadovai tarė reikšmingas mintis brangiai Lietuvos skautybės 35 m. sukaktį. Dar didingesnės buvo NJS uždarymo iškilmės liepos 4 d. Į pabaigą stovyklavimo suvažiavo daugiau stovyklautojų, nes ne visi galėjo atvykti visam laikui. Čia iš akto sužinojome, kad NJS stovyklavo 251 skautiškų Sesierys ir 164 skautų Brolijos atstovai. Išeivijos sąlygomis toks 415 skaičius yra reikšmingas ir džiugus.

Vėliavų aikštė iš trijų šonų apsupo drausmingos stovyklautojų gretos, o ketvirtajame susispaustė gausūs svečiai iš plačiųjų Kanados apylinkių. Be klaidos galima tvirtinti, kad šiose iškilmėse dalyvavo per 1000 lietuvių (kartu su stovyklautojais).

Tėvynėje žuvusieji pagerbti pusiau stieby nuleistomis vėliavomis ir Marijos giesmė. Į stovyklautojus prabilo LSB dvasios vadas sktn. kun. J. Vainšny, paskaitytas L.S. Sesierys Vyriausiosios Skautininkės dr. D. Kesinaitės laiškas skautėms. Vyriškai prakalbo L.S. Brolijos

Vyriausiosios Skautininkės Stp. Kairys ir P.L.S.S. Tarybos vadu kalbėjo sktn. prof. I. Končius. Kanados LB vardu sveikino jos pirmin. p. Matulionis. Krašto šeiminkų vardu sveikino vienas Kanados skautų vadovas. N. J. Stovyklai mielus sveikinimus raštu atsiuntė Lietuvos tremtiniai vyskupai V. Padolskis ir V. Brizgys, naujasis PLSS Tarybos pirmininkas vyresn. sktn. dr. V. K. Čepas, skautai vyčiai iš Argentinos ir Chicagos skautų-čių tėvų komitetas.

Po vėliavų nuleidimo apeigų stovyklautojai gražiai pražygiavo pro savo vadovus bei svečius. Saulė nudėgė mieli atviri veidai, darnios gretos — tai žygiavo Lietuvos skautai ir skautės. Reikėjo tik išgirsti Brolijos stovyklos griausmingą — VIS BU-DŽIU! atsakymą į Vyriausiojo Skautininko pasveikinimą, — jis buvo toks nuosirdus ir kartu paskatinantis kitiems.

Paskutinį kartą skaisčiai žėrėjo Niagaros pandangėje laužas, skambėjo puikios Tėvynės dainos, šnypstė skautiškos raketos ir... nuaidėjo liūdnas sudiev per didžiulį rankų žiedą po laužą.

Stovyklautojai išsėdėjo N. Jub. Stovyklos lauko kibirkštėse į tolimiausius vietus. Juk jie buvo suvažiavę iš Bostono — Los Angeles platumos ir Philadelphia — Montrealo ilgumos. Tos kibirkštės pasiekė dar tolimesnius kraštus, nes Lietuvos skautijos žiburiai spindi visuose pasaulio kraštuose. Jie tvirtai žengs savo keliu atgal. Taip — atgal, atgal į Tėvynės laukus, šilus, prie gimtųjų upių bei ežerų. Tada jie užtrauks savo laisvės troškimą dainą —

"Ten kai mes laisvais keliais žygiuosim, Mus lydės paukšteliai su daina, O kai mes žygiuodami dainuosim — Su mumis dainuos ir Lietuva!" J. Gerkėnas

Lietuvių jaunimas Vokietijoje

Atėjo vasara. Vokiečių vaikams būriais nukloja visą Vokietiją savo jaunimo stovyklomis. Jie namie. Jie turi savo valdžios ir socialinės globos įstaigas, kurios rūpinasi savo jaunimu.

Mes, lietuviškas jaunimas Vokietijoje, neturime savo valdžios su pilnu išdu, kuris galėtų mus paremti. Bet mes norime taip pat stovyklauti, mes norime nors 2-3 savaitės atsipalaiduoti nuo slopinančių barakų aplinkos, mes norime atvirame ore pasisemti sveikatos ir lietuviškos nuotaikos.

Jau atėjo laikas pradėti stovyklą, o mes neturime jai lėšų. Mes kreipiamės į savo geros širdies broliukus ir sesutes padėti mums. Kiek jų jėgos leido, jie padėjo mums, bet iki šiol gautos paramos neužtenka.

Dabar mes kreipiamės į visą plačiąją lietuvių visuomenę. Į tėvilius, mamutes, buvusius skautus-es, mūsų buvusius mokytojus, į visus tuos, kurie dar nepamiršo jų Vokietijoje išgyventą vargą ir į visą mūsų seną išsiviją Amerikoje, kuri visada taip jautriai atsiliepdavo į lietuviškuosius reikalus.

Jaunimo ir vargstančių globėjas BALFas žadėjo parinkti aukų ir padėti visoms jaunimo stovykloms, o mes Jam ir Jums, mieli aukotojai, pasižadame augti gerai lietuviškai ir lietuviškomis ir jūsų aukų neužmiršti.

Tad dar kartą prašome: pa-

dėkite lietuviškajam jaunimui stovyklauti. Ir padėkite greitai! Nes, kol Jūs skaitysite šį mūsų prašymą, viena stovykla jau bus prasidėjusi, o tuoj po jos seks kitos trys. Mes gi neturime pinigų, gi be pinigų nėra maisto, o Jūs žinote, kad atvirame ore pabėgiojus, padainavus ir padirbėjus labai norisi valgyti.

Mes prašysime gerojo Dėdės BALFo, kad jis pradžia paskolintų, o Jūs, tėveliai, nepykit už tai ant mūsų ir BALFui viską gražinkite. Ir sukaup, kad ir kitiems užtektų.

Ačiū Jums!

Visas aukas stovykloms siųskite per BALFą adresu: United Lithuanian Relief Fund of America, Inc., 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

A. Venclauskas, Lietuvių Skautų Brolijos Vokietijos Rajono Vadeiva. Vieno vaiko stovyklavimas 20 dienų kainuos apie \$12.00. Apie 100 vaikų jau galės stovyklauti, nes visuomenė jiems jau sudėjo aukų. Reikia dar aukų 300 vaikų. Padėkite ir tiems vaikams pastovyklauti.

BALFo Centras

Patark ir kaimynai,

kad prenumeruotų

D I R V A

GREETINGS and BEST WISHES

JUDGE ANDREW M. KOVACHY

MUNICIPAL COURT

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps THE MAY CO'S BASEMENT Specialus Užpirkimas ir Pardavimas VAIKŲ VASAROS DRABUŽIAI

Mergaičių 2.29 iki 2.99

Vasarinės suknelės

1.99

Puikios mados naujausios vasaros medžiagos. Su atvira nugara ir daug kitų madų. Naujausios spalvos. Dydžiai 1 iki 6.

Dovanokit, negalima užsakyti paštu nei telefonu.

Vaikų vasaros

ŽAIDIMO DRABUŽIAI

2 už \$1

KELNAITES... BOKSINĖS KELNĖS... VIRŠUJĖS NEŠIOJAMI TERRY NEGISTI MARŠKINIAI. Visi plaujami ir tinkami berniukams ir mergaitėms. Dydžiai 3 iki 6.

Dovanokit, negalima užsakyti paštu nei telefonu.

The May Co.'s Basement
Infants' Wear Department

Berniukų 2 dalių
Medvilnės Plisė

Cabana kostiumai

\$1

Vėsių ir patogios medvilnės plisės su derintu raštu ir spalvų. Nešiojami ir viršų marškiniai ir pritaikytos boksines kelnaitės. Dydžiai 3 iki 6.

Pašto ir telefono užsakymai priimami perkant 2 ar daugiau. Skaute Cherry 1-3000.

Mergaičių 1.99

Maudymosi kostiumai

1.19

Paprasti 1.99 vienos dalies maudymosi kostiumai iš laisvų maršros rayon jersey su derintais liūksmų vasaros spalvomis. Dydžiai 4 iki 8. Labai gera vertė. Dovanokit, negalima užsakyti paštu nei telefonu.

Mergaičių

2 dalių

BOXER SETS

1.99

Mėlyno denimo boksines kelnės. Pritaikyti sportiniai marškiniai, juostomis arba languotos plisės su derintais. Dydžiai 3 iki 6. Pašto ir telefono užsakymai priimami nešant iki 5:30 ir pirmadienį nuo 9 ryto iki 9 vakaro. Skaute Cherry 1-3000.

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPUS

20 METŲ DARIAUS-GIRĖNO SKRIDIMO SUKAKTIS

Liepos 17 dieną sueina 20 metų nuo Dariaus ir Girėno išskridimo į Lietuvą — ir žuvimo. Jiedu išskrido liepos 16-tą. Žinia apie jų žuvimą Ameriką pasiekė liepos 17-tą.

Kaip ir kiti įvykiai, jų žygis ir nelaimingas jų likimas mūsų tarpe paminima tik vieno-kito, tačiau Chicago lietuviai, kadangi jų kolonijai Darius ir Girėnas priklausė, ten gyvena, iš ten rengėsi ir išskrido į New Yorką galutinai pasirošimui žygiui per Atlantą, jų mirimo sukaktį mini kas-met. Chicagoje, Marquette parke, yra pastatytas didingas Dariui-Girėnui paminklas. Ten veikia ir Amerikos Legiono Dariaus-Girėno vardo postas, kuris ir laiko savo pareigą tų mūsų lakūnų-pionierių suktuves kasmet tinkamai atžymėti.

Iš Legiono posto patalpų, dideliu paradu, legionieriai ir jų talkininkai, paprastai žygiuoja į Marquette parką, kur atlieka įvairią programą, su kalbomis, muzika. Be lietuvių ten dalyvauja žymesni Chicago amerikiečiai. Spauda tą minėjimą reikšmingai atžymi. Iškilmėn susirenka lietuviai iš tolimų apylinkių. Siemet legionieriai pasiryžę iškilmes padaryti dar didesnes, nes 20 metų sukaktis išpuola sekmadienį, liepos 19.

Darius ir Girėnas, priklausę visiems Amerikos lietuviams, kurie vieningai jų žygį rėmė ir tais sunkiais laikais, 1933 metais, sudėjo reikalingus pinigus jų žygiui atlikti.

25 METAI LIETUVOS SUSIARTIMO SU AMERIKIEČIAIS

Apie šį Lietuvos žmonėms nežinomą, kitų užmirštą įvykį noriu pažymėti pabrėždamas, kad 1928 metais, Lietuvai rengiantis minėti 10 metų savo nepriklausomo gyvenimo sukaktį, padarytas pirmas žygis Lietuvai susiartinti su Amerikos izeivija — tuo trečdaliu tautos, su kuria anksčiau niekas Lietuvoje nenorėjo skaitytis.

Nuo 1920 metų Lietuvą pradėjo lankyti daugelis amerikiečių, kurių dalis norėjo ten apsigyventi, kiti ir apsigyveno, bet tai buvo taip sau, kas kaip pajėgė. Niekam tada amerikiečiai nerūpėjo, išskyrus mokesčių departamentą, kurio valdininkai pasirūpindavo amerikiečių apkrauti mokesčiais, kaip "kitatautį", jei jis parvažiuo įsteigti kokį biznį arba įsigyti didesnę ūkį ir baigti savo dienas tėvyneje.

Amerikiečių lietuvių ekskursijos į Lietuvą vyko kas metai, bet jos buvo tik laivakorčių agentų pasipinigavimas. Parvykę į Lietuvą ekskursantai sutikdavo visokių-visokiųjų nemalonių, vienu iš savo kaltės, nes, pav., parvažiuo į Kauną eidavo į ministerijas "pasikalbėti" su ministrais arba pamokyti juos kaip Lietuvą tvarkyti; kitur, savo parapijos miesteliuose, dėl paprastų pašto ir kitokių valdininkėlių, "panelių" ir "ponaičių" arogantiškumas, grįžo Ameriką, jie ir kitus grąsdavo nevaziuoti.

Tik 1928 metų pradžioje, Lietuvai rengiantis minėti savo nepriklausomo gyvenimo 10 metų sukaktį, mums tuliems pavyko išspręsti, kad į tą iškilnę amerikiečius lietuvių kvieštų pati Lietuva. Ir neilgai trukus, tuoj buvo įsteigtas komitetas Amerikos lietuviams kviešti ir priimti. Ir svečiai buvo iškilmingai sutinkami, pavašainami, gaudavo nurodymus kaip lengviausia Lietuvoje verstis, važinėti, kokios iškilos Kaune kada bus. Ir

buvo kviečiami į Kauną kas tik gali, pamatyti daugiau Lietuvos. (Nuo to laiko amerikiečių ekskursijos nebuvo užmirštos, jų sutikimas buvo visai sutvarkytas). Amerikiečių priėmimo komitetui vadovavo generolas V. Nagius, talkininkavo Saulių Sąjungos būriai ir kitos įstaigos. Amerikiečių ekskursijos kaip tik suplaukė į Lietuvą liepos mėnesio begyje.

Nuo tada panaikintas ir Klaidos "Ryto" viešbučio biznį, gabus išnaudojimas per Klaidą parvykstančių amerikiečių. Amerikiečių lankymasis Lietuvoje, šimtais kas vasara, reikė Lietuvai šimtus tūkstančių dolerių naudoti. Tačiau, nemokėjimas su jais, kaip svečiais apsieiti, darė Lietuvai ir daug moralinės skriaudos.

DVASISKIJA — KOMUNIZMO REMEJA

Kai prieš tris mėnesius kongresmanas Velde, anti-valstybinės veiklos komisijos pirmininkas, paminėjo kelias žodžias apie komunistų įtaką ir veiklą Amerikos protestantų dvasiškios tarpe, sukelta toks histeriškas rikšmas tai nustelbtai, kad Velde turėjo aiškintis sakęs ką kita, negu spauda ir komunistų draugai jam prikišo.

Ir tikrai, jis sakė ką kita, kaip ir kitas komunistų ir jų draugų kryžiaujamas komunistinės veiklos tyrinėtojas, senatorius McCarthy. Kai tik McCarthy prisitarė apie State Departmento pinigais supirktas ir laikomas šimtuose informacijos biūrų užsienio komunistinės knygas, kurios netinka ten laikyti, komunistai ir jų rėmėjai ėmė klykti, apšaukdami McCarthy "knygų degintoju", lygindami jį Hitleriui.

Senatorius McCarthy lengvai nenugąsdinamas. Jis šiomis dienomis paskyrė senato subkomisijos tyrinėtojų direktorium J. B. Matthews, kuris neseniai rašė spaudoje kelis straipsnius apie komunistų įtaką protestantų dvasiškių eilėse, paminėdamas 7,000 protestantų dvasiškių kaip komunistų ir Sovietų draugų. Kiti šoko priversti McCarthy prašalinti Matthews iš tos vietos, bet jis atsisakė tai padaryti. Matthews buvo dvasiškis studentas ir žino ką sako.

Dabar, kongreso komisijos nariui Kit Clardy tardant liudininkus New Yorke apie protestantų dvasiškios ryšius su komunizmu, svarbiausias liudininkais pasirodė du buvę komunistai.

Žydas Benjamin Gitlow, vienas iš pirmųjų komunistų partijos įsteigėjų Amerikoje, dabar pametęs komunistus, ir Joseph Kornfelder, taip pat buvęs svarbus komunistų partijos pareigūnas, turėjęs artimą pažintį su Stalynu "gerose dienose", savanoriai sutiko liudyti kongreso komisijai apie jų tikrai žinomą komunistų planavimą ir infiltravimą dvasiškios eilėse.

Ta kongreso komisija susilauks vėl naujų atakų iš komunistų ir jų rėmėjų, ypač iš protestantų dvasiškios, ypatinai šių dvasiškių, kurie dar pajėgia save išlaikyti nepakalyje, turėdami žymesnes vietas ir stipresnius palaikytojus.

Kongreso komisijos tikrinimai, kad jie "neatakuos dvasiškių" susekamus bendradarbiavusius su komunistais, tik išskels juos viešumon ir kad komisijos tikslas "nėra užkabinėti religiją ir bažnyčias", bus vėl su purvu maišoma.

MAISTAS — AR LAISVĖ?

Vokietijos ir kitų pavergtų kraštų sukilimams, kurie sukilo ir dėl maisto trukumo, JAV pradėjo siūlyti maisto. Suprantama, Sovietai įleis maistą, jeigu bus duodamas komunistų sąlygomis, kad niekas nežinotų, jog tas maistas iš Amerikos. Tuomi amerikiečiai pasitarinėtų rusams sukilimą slopinti.

Taip buvo II pasaulinio karo metu, kai Amerika siuntė Rusijai bilionų dolerių vertės maisto ir karo reikmenų, o Rusijoje buvo žinoma, kad tą viską parūpina "genialus tėvas" Stalinas. Kai karo pabaigoje siuntė maistą į kitas šalis, planingai sovietų draugų buvo sutvarkyta, kad nebūtų reklamuojama, jog maistas ateina iš Amerikos.

Prezidentas Eisenhower pareiškė nieko nedarys padrasinimui ar pagelbėjimui pavergtų kraštų sukilimams kovoti. Jei sakyti — kovokit, duosim jums reikalingo maisto, arba kovokit, kad ir alkanai, mes jumis aprūpinsim maistu, būtų reikšmingas pasakymas.

Šiaip gi, kaip dabar daroma, pasitarinais pavergtiesiems tik tiek, kiek pasitaravo Voice of America programomis, giriantis apie Amerikos žmonių gerybes.

Ar jau
įstojai į
VILTIES
draugiją?

GREETINGS and BEST WISHES
To My Many Friends
For a Pleasant Holiday

SALVATORE A. PRECARIO

ASSISTANT LAW DIRECTOR
CANDIDATE FOR
Judge of Municipal Court

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
NAPH-SOL REFINING CO.

2560 WEST 3rd ST

Main 1-4325

Greetings and Best Wishes To Our Friends and Patrons

SAM REIDER

BEER — WINE — SOFT DRINKS

WE DELIVER

1073 Parkwood Drive

MU 1-9685

Sporto šventė Darių - Girėnų paminėti

Dar nepriklausomoje Lietuvoje buvo įsigalėjusi graži tradicija mūsų tautos didvyrių, transatlantinių lakūnų Dariaus ir Girėno žuvimo sukaktį paminėti sporto šventė, kadangi kpt. Stepas Darius buvo vienas iš pačių pirmųjų ir didžiausių sportinio judėjimo pionierių mūsų nepriklausomo gyvenimo pradžioje. Būdamas pats aktyvus sportininkas, kartu ir treneris bei organizatorius, jis įdėjo daug energijos ir pasišventimo sportinės idėjos ugdymui mūsų jaunimo gretose. Ši sporto šventė, pagal galimybes, buvo rengiama Lietuvoje ir karo metais.

Tremtyje, iki šio laiko, ši sporto šventė nebuvo rengiama. Vid. Rytų Sporto Apygardos Komitetas, norėdamas atgaivinti šią gražią tradiciją, liepos mė-

nesio 18 d. Clevelande rengia apygardines lengvosios atletikos pirmenybes, skirtas Dariaus ir Girėno žuvimo XX-čiui paminėti. Tikimasi, kad tiek sportininkų, tiek visuomenės tarpe ši sporto šventė ras gražų atgarsį. Be Clevelando sportininkų laukiama atvykstant ir Chicago atstovų, kurie, kaip atsiminame, pereitais metais su Z. Puzinausku ir V. Adamkavičium priekyje nušlavė beveik visus laimėjimus vyrų klasėje.

Malonu pastebėti, kad iki šio laiko laimėtojų yra paskirti šios dovanos: Vid. Rytų Sporto Ap. Komiteto Dariaus ir Girėno vardo dovana, paskirta geriausią pasekmę pasiekusiam lengvatleiviui vyrų klasėje; Lietuvių Radijo Klubas — už geriausią pasekmę moterų klasėje;

LIETUVIŲ DIENOS

Iliustruotas mėnesinis žurnalas, leidžiamas lietuvių ir anglų kalbomis, užsakytinasis visiems.

"Lietuvių Dienos" duoda kiekviename numeryje per 40 puošnių, įdomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir veiklos.

"Lietuvių Dienų" kiekviename numeryje skaitytojas ras įdomių ir aktualių straipsnių, beletristikos ir informacinės medžiagos iš pasaulio lietuvių gyvenimo.

"Lietuvių Dienos" turi anglišką skyrių, parašai po nuotraukomis duodami abiems kalbomis, todėl šis žurnalas prieinamas ir čia gimusiems bei kitataučiams.

"Lietuvių Dienų" vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai, prisiusint savo adresą. Metinė prenumerata 4.00 dol. Administracijos adresas: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

The LORAIN BANKING CO.

LORAIN, OHIO

Condensed Statement of Condition at

Close of Business June 30, 1953

ASSETS

Cash on Hand and in Banks	2,557,735.07
United States Government Obligations	7,029,642.45
State, Municipal and Other Bonds and Securities, including Stock in Federal Reserve Bank, Less Reserves	3,202,346.53
Loan and Discounts, Less Reserves	5,538,016.26
Banking Premises, Furniture and Fixtures	45,000.00
Other Resources	6,106.05
Total	18,378,846.36

LIABILITIES

Capital Stock (15,000 shares — \$20.00 Par)	300,000.00
Surplus and Undivided Profits	671,682.25
Reserves	100,000.00
Deposits	1,071,682.25
Dividends Payable July 1, 1953	17,251,012.06
Other Liabilities	18,750.00
Total	18,378,846.36

Member
Federal Reserve
Bank

Interest Rate
Now 2% Per Annum

Member
Federal Deposit
Insurance Corp.

Jos mirtis buvo rami

MARGVURITE COMERT

Tatai įvyko vidurnaktį.

Pažadino ją josios kajutėje dusinantis karštis, karštis gaisro, dar ir dabar tebedeginančio josios pirštus, konvulsiskai įsikabinusius į turėklus. Tuo pat laiku vėjas ir vanduo it ledas spigino basas josios kojas.

Tai buvo naktį, naktį be žvaigždžių, kada, tik žaibams perplėšus tamsumą, siaučiant užiančiai jūrai, pasirodydavo siūbuojančios ir blaškomos burių virvės, kurių girgždėjimas susiliedavo su perkūno trenksmais.

Tačiau labiau už šėlstančią jūrą ją gąsdino žmonių tylą. Toji baisi išbalusį, iškreiptą ir nustojusį vilties išsigelbėti veidų tylą...

Visiškai arti laivo judėjo su-

Dirvos redaktorius Balio Gaidžiūno asmeniška dovana geriausią pasekmę pasiekusiam jauniui ir Alg. Bielskiaus asmeniška dovana geriausią pasekmę pasiekusiam mergaitei-jaunei.

Varžybos įvyks Patrick Henry High School stadione, Arlington Rd. prie E. 123 St. (ten, kur vyko lengv. atletika pereinamųjų metų sporto žaidynių metų). Pradžią 4:30 val. Visi kviečiami kuo daugiau atsilankyti į šį didžiausią šios vasaros sportinį rengimą Clevelande.

Šeštadienio vakare, 9:00 val. lietuvių salėje įvyks sportininkų pobūvis į kurį visi taipogi kviečiami atsilankyti.

mišusios gelbėjimosi valtya skubėdamos iš katastrofos lauko. Ach, kodėl ir jos kuri nors neišgelbėjo nuo svilinančio šalčio, kuris jau apėmė jos kelius, tuojau pasieks liemenį ir pečius? Jina! tikriausiai būtų galėjusi ir sau vietą tenai išsikvoti arba, parpuolusi ant kelių, būtų išmaldavusi... Tačiau ji pervažiavo ant tiltelio. Pervėlai, nes niekas jai nepadėjo, niekas josios nepašaukė anksčiau negu pragariškas dusinantis karštis, kurio žymės tebebuvo josios kaktoje, pažadino ją josios kabinoje. Ji, veltui besistengdama prisiminti kurį nors artimą ir mielą pajūrį, staiga suprato, kaip neprotingai ji padarė, išplaukdamas laivu, kuris dabar skendo.

Ji iškelia labai kvailai — vieną vieną. Niekas čia nėra, kas ją gelbėtų, ją gintų, ir ji, — ne savo dvasia, bet nuvargusio kūno instinktu — taip apčiuopiamai pajutę baimę ir galestį, kad tarp šių šiurkščių ir tylioje baimėje sustingusių veidų nėra nei josios vyro, nei motinos, nei vaikų.

Josios vaikai... Ji norėjo ištartį mielus jų vardus, bet kažkoks svaiginantis šydas neleidžia jų prisiminti.

Pagaliau visi, kurie, kaip ir jina, laikėsi įsikibę rankomis, nuvargę vienas po kito atleido savo pirštus. Tuojau ateis ir jos eilė... Ji galvojo apie savo vyrą, turtingą, ją mylintį labiau už viską, kuris nesvyruodamas atiduotų visą savo turta, kad tik ją išgelbėtų iš šios nelaimės nągų ir ji galėtų numirti ramiai lovoje. Jina! stengėsi prisiminti vaizdą to žmogaus, kuris niekad būtų jos nepalikęs, bet negalėjo...

Staiga josios minčių chaosas iškilo josios motina... Ne dabartinė josios motina, sena, silpna ir išmintinga dama, kuri pagal metų laikotarpį sėdi susigūžusi kamputyje prie židinio arba prie lango, bet anų laikų josios motina — jauna, vikri, linksma rausvais skruostais moteris, kuri žaisdavo baseine, išmesdama į viršų savo dukrytę ir ore ją vėl pagaudama savo gražiomis apvaliomis ir gelėmis kvėpiančiomis rankomis.

— Mama! Mama! Dar kartą sugauk savo dukrelę, krentančią į bedugnę!

Ji stengėsi šaukti visomis savo jėgomis, bet balsas nėjo. Šauksmas, kuris turėjo palengvinti apsunkusią jos širdį, ją tarytum panėrė šaltame vandeny... Rodė, kad tas vanduo, kuris jau paralizavo josios kojas, drauge užliejo ir jos krūtinę.

Pagaliau, blykstelėjimas paskutiniam josios proto spinduliui, ji suprato, jog nėra prasmės kovoti vien todėl, kad būtų prailginta kančia. Ji atgniaužė sustingusius pirštus ir žengė nuo laivo, tebesigrušančio su audra. Staiga uraganas užmigo virš jos galvos. Ji stačiai grimzdė į tylinčias gelmes...

Vienuoelė, švarutėliu baltos drobės gaubtuvu ir žvangančiais poterėliais rožančiumi, vieną vieną budėjo prie mirstančiosios. Paskui, užmerkusi josios blakstienas ir kryžmai sudėjusi ant krūtinės jos rankas, nuėjo pranešti tiems, kurie nebeturėjo jėgos būti prie mirstančiosios ligi paskutinio akimirkio.

Viskas baigta, — tarė ji, — ir aš jus užtikrinu, tai žinau iš patyrimo, jos mirtis buvo labai rami.

Vertė V. Kavaliauskas

V I L T I S

laukia jūsų

talkos!

Clevelande ir apylinkėse

DARIAUS IR GIRENO ŽUVIMO XX ČIO MINĖJIMAS

Liepos 17 d., sueina 20 metų nuo mūsų transatlantinių lakūnų Dariaus ir Girėno tragiško žuvimo. Tą progą Clevelando Lietuvių Karių Ramovė, kartu su Vid. Rytų Sporto Apygardos Komitetu rengia šių sukaustuvių minėjimą.

Šeštadienį, liepos 18 d., 4:30 val., Patrick Henry High School stadione (prie Arlington Rd. ir E. 123 St.) įvyks Vid. Rytų Sporto Ap. lengvosios atletikos pirmenybės, vyrų, moterų ir jaunių klasėse, kaip sportinė minėjimo dalis.

Sekmadienį, liepos 19 d., 11:00 val., lietuvių salėje rengiamas iškilmingas minėjimo aktas, kuriame kaip kalbėtojai dalyvaus aviacijos maj. Mikolūnas ir Dr. Alg. Nasvytis. Meninėje dalyje dalyvaus deklamatorė Elvyra Apanavičiūtė ir J. Stempuzis.

Visi jauskime pareigą šiame minėjime atsilankyti ir atiduoti pagarbą šiems mūsų tautos didvyriams.

DEMESIO SAVO SPORTININKAMS

Liepos 18 ir 19 d. Clevelande įvyks apygardines lietuvių sportininkų pirmenybes, kurios yra siejamos su mūsų transatlantinių lakūnų Dariaus ir Girėno skridimo į Lietuvą 20 m. sukakties minėjimu. Gražu, kad jaunimas dirba ir savo pastangas skiria platesnės visuomeninės bei tautinės reikšmės turinčioms siekimams. Todėl parodykime jam reikiamo dėmesio — atsilankykime į rungtynes, ateikime į Dariaus ir Girėno garbei rengiamą minėjimą. Tuo paskatinsime sportuojantį jaunimą daugiau savo darbui atsidėti, taip pat jį ir materialiai paremsime.

Lietuvių Bendruomenės Apylinkės Valdyba

SPORTININKŲ POBŪVIS

Šį šeštadienį, 9:00 val. lietuvių salėje įvyks sportininkų pobūvis. Pobūvio metu bus įteikti diplomai lengv. atletikos pirmenybių laimėtojams. Visi yra kviečiami atsilankyti kartu su sportininkais praleisti vakarą.

NAUJA NERINGOS TUNTO VADOVYBĖ

Neringos skaučių tuntu dabar vadovauja skautininkė Ap. Šenbergienė. Adjutantė — Aldona Bajoraitytė.

LANKĖSI DIRVOS BENDRADARbiai

Dirvos bendradarbiai — G. Juškėnas iš Bostono ir J. Antanaitis iš Waterburio viešojo Clevelande ir lankėsi Dirvoje.

Tik Studebakeri!

NAUDOKITĖS PROGA!

Sutaupysit pinigų pirkdami per savus, vienus iš geriausių ir ekonomiškiausių mašinų.

ERDELAC STUDEBAKER

Saukti Joną Žemaitį. 8003 Broadway Ave. Cleveland 5, Ohio. Telef. BR 1-4100. Namų telef.: LI 1-0476

MAŽOSIOS CLEVELANDO-SKAUTES

stovyklauja Bedforde, gražioje amerikiečių skaučių stovyklavietėje. Ypatingai gražu, kad stovyklai vadovauja ir ją tvarko jaunos vadovės: Jolanta Drasutytė — Stovyklos viršininkė, Jūra Laikūnaitė — pavaduotoja ir ūkio v., Žydavičiūtė Nijolė — adjutantė ir kartu skaitlininkė, Dabrikaitė Mirga — skaitlininkė ir virtuvės prižiūrėtoja. Skautininkės atvažiuoja tik kaip glėbės, pavaduodamos vieną kitą, pasidžiaugti jaunųjų vadovių darbu bei praveisti vieną kitą užsiėmimą.

Dr. kun. Širvaitis pažadėjo lankyti ir rūpintis skaučių dvasios reikalais. Stovyklos daktaru, kaip visuomet, maloniai sutiko būti Dr. K. Pautienius. Stovyklą remia veiklus tėvų komitetas, kuriam vadovauja p. Bartkus ir p. Jokubaitienė. Uoliai lanko stovyklaujančias tėveliai, kuriuos tačiau skautės prašo nepamiršti, kad lauktuvės, pagal seną skautišką tradiciją — eity tik į bendrąją virtuvę.

Šeštadienį (18. VII) prieš piet mažosios išvyksta, o jų vietą užima skautės. Šioms vadovaus Adona Bajoraitytė. Tėvai, kurie gali, vykdamai atsiimti mažųjų prašomi nuvežti skautes į stovyklą. Išvykimas šeštad. 10 val. nuo Šv. Jurgio bažnyčios.

LIETUVIŲ BENDRUOMENES ŽINIOS

Tautinio solidarumo įnašai už 1953 m. priimami "Dirvoje", Spaudos Kioske, taip pat juos galima įmokėti valdybos pirminkui, išdo sekretoriui ir kt. nariams.

Apylinkės valdybos posėdis įvyko liepos 10 d. Saukevičių bute. Svarstyti apylinkės su-skirstymo seniūnijomis, lietuvių švenčių bei parengimų kalendoriaus, lietuvių dienos surengimo ir kt. klausimai. Seimininkas posėdžio dalyvius taip pat pavaišino.

ČIURLIONIEČIŲ GEGUZINĖ

įvyks šį sekmadienį, liepos 19 d., Karnėnų sodyboje (buv. Sulcy), prie pat Richmond kelio (175), už 300 jardų nuo kryžkelės Richmond Rd. ir Solon Rd.

Iš Clevelando važiuoti į pietryčius, 79-ją gatvę, paskui Kinsman ir 8-ju keliu, iš kurio su-kant į kairę 43-ju arba Solon keliais. Autobusais važiuojama iki Bedfordo, iš kur pora mylių taxi.

Kviečiami čiurlioniečiai, jų šeimos ir Ansamblio bičiuliai. Ansamblio Valdyba

PARDUODAMAS NAMAS

East 86, netoli Superior, dviejų šeimų, 5 ir 5 kambariai. Du garažai. Labai gerame stovyje.

Ray Nausneris
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

PARDUODAMAS NAMAS

Specialiai apsuksiam žmogui. E. 8 St. ir šiaurę nuo Superior. Metinis įnašas \$540. Išnuomojamas antras augštas. Prašo \$11.000. Padarykit pasiūlymą. SW 1-9328.

PARDUODAMAS NAMAS

1359 East 124 Pl. Geras 2 šeimų namas 5 kamb. ir prausykla kiekvienai. 2 baigti kamb. trečiam augšte. Langinės, izoliuoti gaso pečiai. \$12.000. Skola 4%. Namų pardavėjas GA 1-6029.

ISVYKO ATOSTOGŲ DR. VL. RAMANAUSKAS

Dr. Vl. Ramanauskas, su šeima, išvyko 3 savaitių atostogų. Aplankys Kanadą ir rytines valstybes. Grįžęs iš atostogų, nuo rugpjūčio 15 d. pradės darbą ir antrame, buv. daktaro Dėgesio, kabinete.

MIRĖ I. O. MICKEVIČIENĖ

Liepos 4 d., nesulaukusi iš-laisvintos Lietuvos, mirė Izabelė Ona Mickevičienė, kilimo Min-ginaitė. Iš tremties atvyko prieš 3 metus ir gyveno 5307 Bower Ave. Palaidota Clevelando Kal-varijos kapinėse. Giliai nuliūdę pasilieka dukters Marija Ba-naitienė ir Sofija Ambrazevičienė ir jų šeimos.

LANKĖSI J. VASAITIS

J. Vasaitis, Vokietijoje leides laikraštį "Mintis", grįždamas iš Kanados buvo sustojęs Dirvos redakcijoje. Pastoviai įsikūręs Cicero, Ill.

LIETUVIAI DAZYTOJAI — DEKORATORIAI

menininko priežiūroje darbus at-lieka greitai ir sąžiningai.

Namų dažymą ir vidaus deko-ravimą duoda metams išsimokė-jimui.

Kreiptis telefonu: EX 1-4245

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynystėj
7106 Superior Ave.
Tel. HE 2-0144

Bet kurio laiku, bet kokios rūšies foto patarvams Jums.

Modernūs portretai, vestuvų, šėlimų, vaikų ir kitos nuo- braunos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų kvaigėlių fotografas, dabar CLEVELANDE.

NAUJIENA clevelandiečiams!

Kam kentėti vasaros karščius, kada Jūs galite vėsioje kamba-ryje ramiai praleisti laiką, ge-rai išsimiegoti, ir gerai pasilsėti.

Skambinkite tel. HE 1-8602 arba užsikite į lietuvišką krau-tuvę 6113 St. Clair Ave. ir mes jums pademonstruosime ir ap-skaiciuosime kokio galingumo oro šaldymo aparatas būtų Jū-sų namams reikalingas.

Tų aparatų kainos nėra di-delės ir įmokėjus mažą sumą pinigų Jūs turėsite patogiai vė-sius kambarius savo bute.

Taip pat įeigu dar neturite televizijos savo namuose, tai pa-sinaudokite mūsų birželio mė-nesio televizijų išpardavimu. Jūs galite įsigyti puikų televi-zijos aparatą už labai pigią kai-ną. Taigi skambinkite tel. HE 1-8602 arba užsikite į C. & F. International Stores, 6113 St. Clair Ave.

Mes pasistengsime kuo ge-riausiai jums patarnauti. Sekmadieniais klausykites lie-tuviškos radijo programos.

Pirkit pas savus

Amžinai nerūdijancio plieno virimo puodus dabar gali-ma užsisakyti ir išsimokė-tinai. Mažas komplektas 4 dol. didelis 8 dol. mėnesiui. Be nuosimčių.

VYTAUTAS PAŠAKARNIS
Cleveland Lustre Craft Co.

1219 East 61
Tel. EN 1-7770

*Nemokamas demonstravi-mas.
Priimami užsakymai.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO PIKNIKAS

Amerikos Lietuvių Piliečių Klubo piknikas įvyksta rugpjūčio mėn. 9 d. clevelandiečiams jau žinomoj, gražioj piknikams vietoj — 25000 Euclid Ave.

Piknikas rengiamas tik klubo nariams. Todėl visi, kurie dar nėra į klubą įstoję, turi užėiti į klubą ir išsiminti nario kortelę. Nario kortelių įsigyti pikniko vietoj nebus galima.

Pikniko dalyviai gauna nemo-kamai alų, tik reikia atsinešti savo stiklus.

Vicepirmininkas, A. Buknis

VEDYBINĖ SUKAKTIS

Marcelė Jonynaitė ir Vladas Matulioniai 29 birželio minėjo savo vedybinio gyvenimo 25 me-tų sukaktį. Tą progą buvo pa-maldos. Jų moterystę palaimino Tumas-Vaižgantas.

Išaugino tris sūnus, kurių du vyresnieji tarnauja U.S.A. ka-riuomenėje.

Buvo pasveikinti giminių bei pažįstamų.

SUSILAUKĖ DUKTERS

Marijus ir Aldona Blynai lie-pos mėn. 9 d. susilaukė dukters Jūros-Aurelijos.

NAUJAS P. J. KERSIO OFISO KAMBARYS

P. J. Keršis, prekybos tarp-i-ninkas, apdraudęs ir įkainojimo specialistas, kurio ofisas yra Society for Savings Bldg., per-sikėlė iš 716 kambario į 69 kam-barį.

Phone for your...

POLIO APDRAUDA

Apsaugoja tėvus, vaikus iki 18 metų. Užmoka išlaidas iki \$9.000. Dviems metams šeimos apdrauda \$10.00, atskirai pavieniam \$5.00.

Skambinkite: LO 1-7795
PAULINA MOZURAITIS
13706 Benwood Avenue

BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

THE T. W. GROGAN COMPANY

Mortgage Loan Correspondent

THE MUTUAL BENEFIT LIFE INSURANCE CO.
THE MANUFACTURES LIFE INSURANCE CO.

640 Hanna Bldg.

CH 1-5080

GREETINGS and BEST WISHES

ANTHONY CARLIN CO.

230 HANNA BLDG.

PR 1-3302

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvių Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius savojoj salėj daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

ATIDARYTA NAUJA LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

PARDUODAMAS NAMAS

Aštuonių kambarių. Kaina tik \$8000. Lawnview gatvė, netoli nuo 66 St.

Saukite: A. J. Jarus Co.,
Realtors
RA 1-8703

PARDUODAMAS NAMAS

1240 East 82 St. 4 miegamieji. Gaso šildymas. Dvigubas didelis garažas. Kaina \$12.500.
Telef.: SW 1-7868.

NAUJA REAL ESTATE ĮSTAIGA

Clevelando ir apylinkių lietuviams pranešama, kad atidaryta nauja, lietuvių vedama Real Estate įstaiga — 7032 Wade Park Avenue.

Kiekvienas gaus greitą ir teisingą patarnavimą. Todėl turintieji ką parduoti ar mainyti, norintieji namus ar ūkius pirkti, kreipkitės:

WADE PARK REALTY
7032 Wade Park Ave.
Tel. HE 2-2922

Namų telefonas: EV 1-1952 & Savininkas A. Kazakevičius (36)

VISI BANKINIAI REIKALAI

Atsilankę Lietuvių Banke galite atlikti iš karto daug reikalų ir sutaupyti laiko.

Cia galite gauti paskolas pirmumui, pagerinimui ar namų taisymui, pirkti čekius, užsimokėti už gasą, elektrą ir kitokias sąskaitas, sigyti kelionių čekius. Cia galima pirkti JAV taupymo bonus.

Taupytojai už indėlius nuo liepos mėn. 1 d. gaus 2½%.

Bankas baigtas remontuoti, padidintos patalpos ir labai patogus klientams.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vie-ta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10.000.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE 1-2198

Cleveland, Ohio

GERESNIŲ NAMŲ STATYTOJAI — VISUOMET ĮSTATO MONCRIEF

šildymą ir oro vėsinimą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

P J KERSIS

69 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudose-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wikelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wikelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas
—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENDicott 1-1763

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6244. Redaktorius Balyš GAIDŽIONAS (buto telefonas: Garfield 1-7406).

Kanados Lietuvių Tautinės Sąjungos suvažiavimas

K. ZUKAUSKAS

Liepos 4-ji yra istorinė diena Kanados Lietuvių Tautinės Sąjungos gyvenime. Tą dieną įvykęs pirmasis visuotinis KLT Sąjungos skyrių atstovų suvažiavimas įrodė, kad jauna, vos prieš porą metų pradėjusi savo veiklą KLT Sąjunga, yra pasiryžusi tęsti dar tėvynėje pradėtą Tautinio Sąjūdžio darbą, sujungiant po savo vėliava plačioje Kanados žemėje išsisklaidžiusius bendraminčius.

Jau prieš 9 val. ryto Toronto Lietuvių Namų salėje pradėjo grupotis būreliai žmonių, iš jų daugelis dar torontiečiams nematytų. Tai Montrealo, Toronto ir Wellando skyrių atstovai ir pirmininkai, bei svečiai tautininkai ir prijauciantieji. Svečių tarpe matome ir Laik. Tautininkų Pasaulinio Centro pirmininką V. Rastenį, sekretorių Dr. Br. Nemicką, narius P. Ališauską, M. Gurecką ir L. Virbicką. Čia matome ir nuosirdų tautininkų būclį puk. Saladžių iš Rochesterio.

Suvažiavimas pradėtas 9 val. skyrių atstovų registracija.

9 val. 30 min. — viešasis posėdis, dalyvaujant skyrių atstovams, pirmininkams ir svečiams. KLT S-gos Laik. Centro Valdybos pirmininkas K. Andruškevičius savo įžanginėje kalboje apibūdino suvažiavimo tikslą, pasveikino suvažiavimo atstovus ir svečius. Sugiedotas Tautos Himnas ir tylos minute pagerbti bolševikų nukankinti bendraminčiai ir kiti tautiečiai nužudyti ištėrime ar tėvynėje.

SUVAŽIAVIMĄ SVEIKINO

Pirmąjį KLT S-gos suvažiavimą Toronto raštu sveikino: Adv. A. Ollis, T. Sidiškis ir Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga.

Žodžių sveikino: L.T.P.C. pirm. V. Rastenis, kartu perduodamas sveikinimus tautinės minties kolegų, kurie negalėjo į suvažiavimą atvykti ir pasveikinti asmeniškai. Taip pat perdavė sveikinimus ir kitų tautinių organizacijų bei korporacijų vardu.

Dr. Br. Nemickas — Laisvės Komiteto vardu.

M. Gureckas — Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Waterburio skyriaus ir Jaunosios Lietuvos Korporacijos vardu.

P. Ališauskas — Lietuvių Tautinio Akademinio Sambūrio vardu.

L. Virbickas Lietuvių Resistentinės Santarvės vardu, pabrėždamas, kad mūsų tikslai vieni — laisva ir demokratiniai pagrindais tvarkoma Nepriklausoma Lietuva.

Iš svečių suvažiavimą sveikino pulk. Saladžius.

Po to sekė Dr. Br. Nemicko paskaita "Lietuvos laisvinimo Organizacija", kurioje vaizdžiai nušvietė apie mūsų laisvinimo veiksmus ir jų veiklą tarptautiniame forume.

V. Rastenis savo paskaitoje apibūdino Tautinės Sąjungos reikšmę dabartyje ir atsikūrusioje Lietuvoje, nurodydamas, kad šiuo laiku Tautinė Sąjunga nors ir neįsiviečia ypatingo vaidmens, bet turi eiti prie to, kad atsikūrusioje valstybėje būtų pajėgi pridurti valdančioms sferoms kiek galint didesnę — stipresnę tautinį atspalvį.

DEKLARACIJOS IR ĮSTATŲ PRIĖMIMAS

KLT S-gos Deklaracija, kuri buvo paruošta KLT S-gos Laikinosios Centro Valdybos, ir jos projektas įteiktas kiekvienam į suvažiavimą atvykusiam atstovui, perskaitė St. Kęsgaila. Dėl patiekto Deklaracijos jokių diskusijų nekilo, kadangi ji rūpestingai paruošta ir esamoms gyvenimo sąlygoms pritaikyta.

Si Deklaracija savo atities veikimo gairėmis siekia suburti visus tuos tautiečius, kurie visuomeninę veiklą pagrindžia tautiško principu. Tautiniai ir valstybiniai subrendusi lietuvių tauta, laisva ir nepriklausoma Lietuvos valstybė turėtų būti tvarkoma demokratiniais pagrindais, visuomeninis žmonių gyvenimas grindžiamas krikščioniškąja morale.

Deklaracija suvažiavimo buvo vienbalsiai priimta.

Suvažiavimui patiekti KLT S-gos įstatai priimti su mažais pakeitimais.

CENTRO VALDYBOS BŪSTINĖ IR VALDOMIEJI ORGANAI

KLT S-gos Centro Valdybos būstinė, balsų dauguma, nutarta palikti Montrealyje.

KLT S-gos Centro Valdybos pirmininku išrinktas K. Andruškevičius.

Valdybą sudaro: A. Lapinas, Z. Lapinas, St. Kęsgaila ir Drevinskienė.

I Revizijos Komisiją įeina: A. Kiršonis, P. Budreika, Aug. Kuolas, Juškevičienė ir J. Paršeliūnas.

Garbės Teisimas: J. Juodviršienė, E. Valys ir J. Satkevičius. Garbės Teismo nariais liko: Bytaite ir Lelys.

VEIKIMO PLANAS IR SĄJUNGOS LĖŠOS

Patiektas KLT S-gos Laik. Centro Valdybos paruoštas veikimo planas ateinančioms dvejiems metams vienbalsiai priimtas. Kad naujoji Centro Valdyba galėtų įgyvendinti priimtą veiklos planą, suvažiavimo priimtas \$3.00 metinis nario mokestis.

PRIMTOS REZOLIUCIJOS IR SVEIKINIMAI

Suvažiavimas išsklaidė prašymų ir diskusijų dėl mūsų tėvynės laisvinimo iš bolševikiškos vergijos, išdiskutavęs Lietuvos laisvinimo kovoje kylančius klausimus, protestuodamas prieš barbarišką sovietų vyriausybę, kuri jėga pagrobusi mūsų kraštą, išplėdė jos sukurtas gėrybes, užgniauzė mūsų liksusių brolių laisvę, žiauriausiai juos naikindama kankinimo, masinėmis deportacijomis bei žudymais vergų stovyklose, nutarė: tęsti bendradarbiavimą su visomis mūsų visuomeninėmis grupėmis bei institucijomis dėl Nepriklausomos Lietuvos atstatymo ir priimti Rezoliucijų Komisijos paruoštas rezoliucijas ir sveikinimus, kaip seka:

Liet. Diplomatines Institucijas per Lietuvos Diplomatinių Sąjūdį.

Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui.

Lietuvių Tautinio Sąjūdžio Atstovui Vlike.

Kanados Ministeriui Pirminkui.

Lietuvos Tautiniam Sąjūdžiui.

Kanados Lietuvių Bendruomenės Krašto Tarybai.

Amerikos Lietuvių Tautinei Sąjungai.

Liet. Tautinių Korporacijų Sambūriams.

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungai.

Adv. A. Ollui.

"Dirvos" Redakcijai.

Lietuvos Laisvės Komitetui.

SPAUDOS REIKALU

Kadangi spauda yra svarbiausia švietimo, kovos ir visuomeninės veiklos priemonė, ypatingai jaunimo auklėjime, suvažiavimas prašė dėti visas galimas pastangas, suburiant visas jėgas, kad mūsų jaunoji karta nebūtų pamiršta. Suvažiavimo dėsnybų buvo nukreiptas į mūsų tautinės minties savitrašį "Dirvą" ir išreikšti pageidavimai, kad ji tiek technikos tiek turinio atžvilgiu vis tobulėtų, būtų įvestas jaunimo skyrius, kuris duotų informaciją Tautinui Sąjūdžiui besidominčiam jaunimui.

Tuo pačiu suvažiavimas prašė skyrių ir pavienių narių remti mūsų vienintelį tautinės minties savitrašį, įsijungiant daugiau bendradarbiais, kurie duotų moralinės ir materialinės paramos kovai su dabartiniu Lietuvos okupantu, o mūsų išeivijoje išugdytų kuo didžiausią skaičių nepalaužiamų tos kovos dalyvių.

Suvažiavimas užgėrė "Dirvos" laikyseną, kuri iki šio laiko išlaikė rimtą toną, nepasidarydama asmeniškais polemikos savitrašiu, ko tikimasi ir toliau.

Suvažiavimas palinkėjo, kad artimiausioje ateityje "Dirva" pajėgtų pasirodyti bent du kartus savaitėje.

Vakare Toronto skyrtaus tautininkų rūpesčių jautiesiems 1145 Yonge St. hotelio patalpose įvyko iškilminga vakarienė. Einas šeimininko pareigas Povilas Budreika maloniai svečius sutiko, priėmė ir teikė informacijas. Vakarienes metu suvažiavimo dalyviai turėjo progos pasišnekučiuoti su seniai matytais bendraminčiais, atnaujinti senas pažintis ir užmegsti naujas.

Suvažiavimo dalyvių vardu K. Andruškevičius šiltai žodžiais torontiečiams už jų triušą ir vargą padėkojo.

Tegu šis gražiai pavykęs pirmasis visuotinis KLT S-gos skyrių atstovų suvažiavimas, uždegęs jo dalyvius naujų sumanymų ir pasiryžimų ugtimi, atsiekis savo tikslą — visiems dirbantiems tautinės idėjos darbą priduos drąsos ir vyriško ryžto numatytiems užsimojimams realizuoti.

Tegyvuoja karūnuotoji karalienė

(Mūsų Anglijos bendradarbio)

Buvęs Egipto karalius Farukas, dar tebekaraliaudamas, tik jausdamas, kad jo sostas jau braška, juokis sakė laikraščiniams, jog ateityje pasaulis būtų tik penkis karalius: vieną Anglijoje ir keturis kortose.

Ne kažin kiek tų karalių iš tiesų jau bėra likę, jei neskaityti tokių didenybių, kaip Tongos karalienė Salotė. Neguibaš, nevertė Faruką, traška braška net jaunojo Belgijos karaliaus sostas, Persijos šachas taip pat jau buvo pasirusęs visam gyvenimui atsivieškinti su tėvyne ir palikti didįjį aktorijų Mosadeką vieną lieti krokodilo asarų.

O Anglijoje karaliai laikosi ir, tikėkim, laikysis, nes parlamente nėra nė vieno komunistų atstovo (neįveikia išrinkti), o senoji darbiečių gvardija karalių pripažįsta ir gerbia, o milnijos visada susirenka ir džiaugsmo riksmu sveikina jaunąją karalienę Elzbietą II-ją, kai tik ji kur nors pasirodo. Sveikina ir sveikins, nes anglas be galo tradicingas, ir dar nemaža, rodos, turėtų praeiti metų, kol galėtų pradėti jūdinti šitą reikalą. Po teisybei, nėra net kaip pradėti jūdinti, nes karaliai nepolitikuoja ir nesikiša į valdymą, o jei savo oficialiose kalbose jie ir sako: "Mano vyriausybė, mano žmonės", tai šičia tik forma!

Toks liberališkas ir įtakingas "Manchester Guardian" prieš kurį laiką (po Jurgio VI mirties) įrodinėjo, jog britams karalius daug pigiau kaštuoja valstybės išdūli, negu prancūzams prezidentas, vadinasi, tuo lyg ir atremdamas šen ten pasitaikančius niurnėjimus, kad nemaža gyventojų pajamų mokescio dalis tenkanti karaliams. O dar kita labai paranki medalių pusė: karalius nepartinis, o prezidentas, šiaip ar taip, dažnai būna šios ar tos partijos žmogus. Vadinasi, karalius yra lygiai visoms partijoms ir visai tautai ir visai britų imperijai gerbtina ir gerbiama asmenybė, ir smulkus kasdieniškas iš jo gyvenimo išbrauktas; niekas nematė karalių verkiiančių, niekas negirdėjo politinėmis aistromis persišusių, nors j juos nuvalinėja visų ausys ir akys, ypač tos viską norinčios girdėti ir matyti ausys ir akys! Ana, pamėgino jaunoji karalienė, dar tuomet karalaitė, kažkuriam priėmimo ilgiau užbūti, pamėgino vaikus palikusi, pas vyrą, tuomet buvusį Maltoje, kartą ir kitą nuskristi, tuoj ir prabilo per laikraščius šiandien šaukiant "Tegyvuoja"! ir šiandien pat vėl niurnanti dalis tos pat, kaip Anglijos oras, permainingos liaudies. Vadinasi, modernioji tradicinė liaudies formuoja savo karalius!

O karaliai, viešai atokūs, oficialūs, santūrūs, formaliai tebėra kažkas tarp dievų ir žmonių, dedant šilkinę nosinę, kurioje išspausa karūna ir karalienės inicialai, skarelėmis, kuriose yra karietojė važiuojančios karalienės ar jos su vyru piešiniai, ir baigiant specialiais pašto ženklais ir naujais pinigais (tų pastarųjų dar nėra kasdieninėje apyvartoje: jie kol kas truputį brangesne kaina parduvinėjami visiems tiems, kurie karūnavimo ir karūnavimo metų proga atvažiuoja į Londoną ar iš viso į salą).

O karūnavimo dieną lijo. Smarkus lietus, ne betkoks. Kai kur su perkūnija. O kai kurie žiūrovai nakvojo gatvėje, net vaikus pasiėmė, ant akmenų padėję galvą, kad tik jie ir jų vaikai galėtų pamatyti karalienę ir visą tą iškilmingąją eiseną, kad kiti neužimtų vietos.

Nepaisant lietaus, pravažiūjančiai karalienei šaukė prisigrūdusios gatvės, karalienei ir jos vyrui Edinburgo kunigaikščiui Pilipui.

Pačias karūnavimo iškilmes matė daug žmonių. Ne tik tie, kurie grūdosi Londono gatvėse, bet ir tie, kurie sėdėjo prie televizijos aparatų, o vėliau ir tie, kurie paslinko nueiti į kiną.

Anglija ir dabar tebedžiūgia. Karalienė po iškilmių dar kelias dienas važinėjo Londone, paskui priėmė laivų parādą, dabar duoda pasidžiaugti škotijai. Britai myli savo jaunąją karalienę, Tegyvuoja karalienė!

O ta meilė karalienei, o ta pagarba ir didelis prisirišimas matyti per visą kraštą. Įvairiausios karalienės paveikslais, įvairaus dydžio ir spalvų vėliavomis ir vėliavėlėmis jau seniai išpuošti visi net maži miestelių namai ir gatvės (kai kur net šilagatvių plytos uždaroje gatvėlės ištaisytos baltai, raudonai ir mėlynai — vėliavos spalvomis). Uždarosios gatvės jau dvi trys savaitės prieš karūnavimą buvo beveik visiškai neprieinamos, nes skersai ir išilgai prištijos virvių, kurios apkabinėtos vėliavėlėmis. Per kelias dienas prieš iškilmes buvo smarki audra ir pridraske daug vėliavų. Audra praėjo, lietus pražū, ir sudraskytųjų vietoje iškilo naujos vėliavos ir nauji pagražinimai.

Nežinau, kaip anglas galėtų nesidžiaugti karūnavimo diena. Visą tą dieną buvo atidaryti barai, visl turėjo po dieną apmokamų atostogų. Vaikai ir seneliai džiaugėsi jiems suruoštuose pobūviuose. Mokyklų mokiniai gavo po specialiai pagamintą pooduką ir po įpilamąjį plunksnųotį šitai dienai atsiminti. O tą dieną mačiau ir šunų, kuriems ant kaklo buvo užrišti tautinių spalvų kaspinai!

P. Viksva

DIRVA

LAUKIA

JŪSŲ TALKOS!

Europos kraštų lietuvių veikla

PLB EUROPOS KRAŠTŲ ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS, IVYKES HANNOVERIJE 1953 METŲ BIRŽELIO 27-29 DIENOMIS, KONSTATUOJA IR NUTARIA:

1. Pagal Lietuvių Chartą ir PLB įstatus, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės svarbiausias šio meto uždavinys yra Lietuvos laisvinimas ir dėlto bendruomenių vadovybių pareiga yra į Lietuvos laisvinimo veiklą įsijungti.

Labai vertinant Europinio Sąjūdžio reikšmę Lietuvos laisvinimo bylai, įsteigti savo kraštuose Lietuvių Europinio Sąjūdžio skyrius kiekvienam kraštui priimtinausioje formoje.

2. Priimant dėsminį pereinot PLB suvažiavimo rezoliuciją Lietuvos laisvinimo konferencijos reikalui, dar kartą pareikšti pageidavimą, kad konferencijoje būtų atstovaujamos lietuvių bendruomenės ir kitos didžiosios lietuvių visuomenės organizacijos.

3. Su apgailestavimu priimant dėsminį, kad iki šiol dar nebuvo suauktas PLB seimas, kreiptis į VLIKą, kad, nelaukiant PLB-nių susiorganizavimo visuose kraštuose, jis imtųsi žygių seimą suaukti, kviečiant iš tų kraštų, kur lietuvių bendruomenės dar nesusikūrusios, jau esamų didžiųjų lietuviškų organizacijų atstovus.

4. Kovoti prieš didėjantį nutautėjimo pavojų tremtyje dar daugiau sustiprinant savo veiklą lietuvių išlaikymo srityje. Išlaikyti ir plėsti lietuviškas mokyklas, spaudas, bibliotekas, tautinius - kultūrinius sambūrius. Ypatingą dėmesį atkreipti į šeimų, visomis galimomis priemonėmis gelbstint tėvams auklėti vaikus lietuviškoje dvasioje ir aplinkoje.

Ugdyti bendruomenėje tarpusavies paramos ir solidarumo dvasią, kad nelaimės, vargo ar nedarbo atveju lietuvis visuomet būtų pirmoje eilėje pačių lietuvių remiamas ir nesijauštų esąs mūsų bendruomenės apleistas ar užmirštas.

5. Sekmingesniai Europos kraštų bendruomenių veiklos suderinimui, įsteigti PLB Europos Kraštų Generalinį Sekretariatą. Jo darbo gairės nustatomos PLB Europos Kraštų Valdybų tvirtinamu atskiru statutu.

Generalinio Sekretoriato pareigas pavedama eiti PLB Vokietijos Krašto Valdybai.

6. Kadangi švietimo, spaudos ir propagandos reikalai gali būti geriau sprendžiami tik platesniu europiniu mastu, jų finansavimui įsteigti bendrą Europos kraštų iždą.

Lėšų teikima, sąmatas ir išmokėjimus sprendžia Kraštų Valdybos balsų dauguma. Kiekvieno Krašto Valdyba turi vieną balsą.

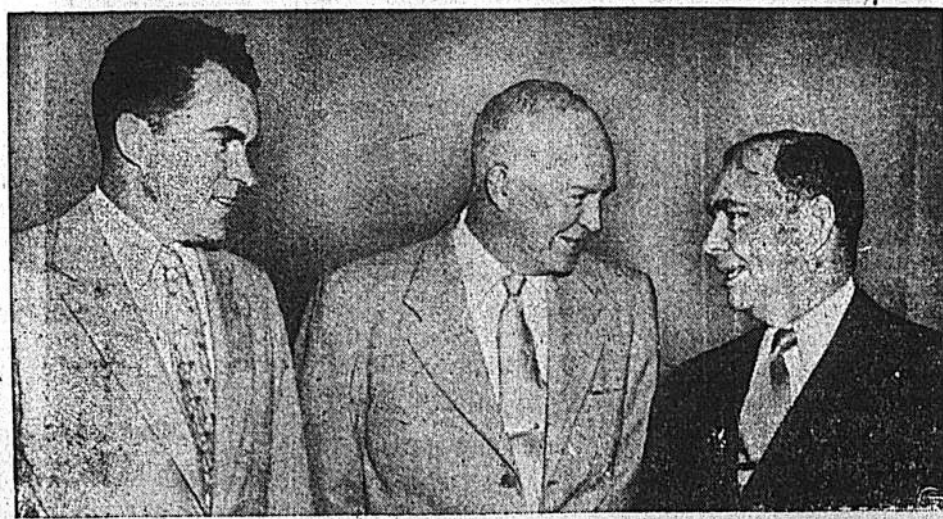
Iždą statuto nuostatais tvarko Generalinis Sekretoriatas.

7. Vasario 16 Gimnazija Vokietijoje yra labai svarbi lietuviškumo išlaikymui tremtyje ir atsikursimui Lietuvai, todėl visomis galimomis priemonėmis prisidėti prie pasekmingesnio lėšų teikimo vajuos gimnazijos namams pirkti ir pačiai gimnazijai išlaikyti pravedimo. Kviesiti lietuvišką visuomenę ir organizacijas visame pasaulyje šį reikalą paremti.

8. Kadangi spauda yra viena iš geriausių priemonių lietuvių bei tremtyje išlaikyti ir kadangi būtina turėti ir ateityje savaitinį Europos lietuvių laikraštį, praversti spaudos ir naujų prenumeratorių telkimo vaju.

Surinktos lėšos skiriamos finansuoti "Europos Lietuvio" leidimui.

Inf.

Prezidentas Eisenhoweris priima iš Viceprezidento Richard Nixon (kairėje) ir atstovų pirmininko Joseph Martin (dešinėje) neformalų pakvietimą į bendrus atstovų ir senatorių pietus atstovų pasitarimų kambaryje, minint pirmą Eisenhowerio ir prezidentus pasirinkimo sukaktį.